

Novoletna meditacija

Ko staro leto jemlje slovo in prihaja novo, se notranje izkustvo splošnega minevanja in nastajanja močno poživljuje. Čutimo, kako se staro razblinja in poraja novo. Čutimo, kako nas veletok nastajanja nosi s seboj. „Vse teče, vse mine, ni se mogoče kopati dvakrat v isti reki,“ je dejal stari grški modrec Heraklit.

Vendar se človek nikdar noče popolnoma predati toku nastajanja. Noče izginiti v drvečem vodovju. Nekako nagnosko čuti, da ni le del celote, le prehodni moment v nepretrganem procesu. Čuti, da velja tudi sam po sebi, da je oseba, da se ne more razpustiti v zapovrstju menjav in v drvenju časa. Četudi je zajet v tok nastajanja in minevanja, ga ta nikdar popolnoma ne povzame vase. Človek torej živi v času, a njegova bit nekako izstopa iz časa. se dviga nad čas, teži k neminljivosti, k večnosti.

„Otroci so majhni,“ pravi sv. Avguštin, „in ti se igraš z njimi. Oni se igrajo s teboj. Morda bi želel, da bi ostali v tem stanju? Nasprotno, želiš jim, da bi rasli, da bi postali veliki. Vendar glej, ko se bliža nova življenjska doba, prejšnja umre. Ko nastopi deška doba, otroštvo umre; ko nastopi mladeništvo, deška doba umre; ko pride prva zrelost, umre mladeništvo; ko pride starost, umre mladost in s smrtjo umrejo vse dobe. Kolikor novih stopenj v življenju želiš svojim otrokom, toliko smrti prejšnjih dob jim želiš.“ (Komentarji k psalmom, 127, 15). Če življenje ni nič drugega kot prehajanje iz ene dobe v drugo, iz ene faze v drugo, brez nekega trajanja, brez enote med različnimi fazami, brez nečesa, kar stalno izstopa iz časa. potem je življenje navaden beg in nesmiselna avantura.

Človekovo življenje dobi svoj smisel šele v celotnosti in enovitosti, ki se uresničuje v času, a gresta visoko čez čas. Zato nam konec starega leta in začetek novega morata zastaviti predvsem sledeče vprašanje: kakšna bo naša skladnost med starim in novim? Novo leto nam ne bo prineslo ničesar resnično novega, če to novo ne bo organično vračeno v celotnost naše biti.

Vsaka življenjska doba, vsako leto našega življenja ima svoj lastni značaj, ki ga ni moči kar tako izvesti niti iz prejšnjega niti iz naslednjega. Po drugi strani pa je vsaka doba vključena v celoto osebnega življenja in dobi svoj globoki pomen samo, kadar se razvija glede na to celoto.

Hitre spremembe in neprestane „novosti“ nam krnijo smisel za celotnost in enotnost našega življenja. Kolikor bolj plitvo je naše mišljenje in čustvovanje, toliko bolj se potapljamo v tok nastajanja. toliko manj smo osebe, toliko bolj delci in momenti v neskončnem procesu. Če pa je naš duh zbran in dejaven, odprt in pozoren, bo naše življenje osebno, ne da bi se zaradi tega naša pričujočnost v času in zgodovini zmanjšala.

Zato se mora v novoletnem občutju poživljeno izkustvo splošnega minevanja in nastajanja uravnovesiti z enako močnim doživljanjem celotnosti in enovitosti našega življenja. Ta zrel človek, ki ga vidimo pred seboj, je bivši mlad mož, nekdanji mladenič, deček in otrok in morda njegov zagrenjen obraz ni nič drugega kot pozna projekcija ranjene mladosti. In ta prisrčni otrok, ki čeblja poleg nas, bo kmalu postal deček. nato mladenič, mož in starec. Skrbimo, da bo njegovo otroštvo potekalo po pameti in zdravem duhu, da mu ne bodo njegove otroške rane kazile poznejše rasti. „Otrok je oče moža,“ je zapisal angleški pesnik Wordsworth.

Človeška usoda je kot bogat, prepoln, enovit, za vedno veljaven trenutek, ki se oblikuje in ga oblikujemo vzdolž dolgih mesecev, let in desetletij. V času izdelujemo svoj trajni, večni lik. V času pripravljamo svojo večnost. Večnost ni torej nekje daleč, nekje na koncu našega delanja in nehanja, večnost je nasprotno bližja vsakemu trenutku našega bivanja kot včerajšnji ali jutrišnji dan. Ta zavest daje življenju resnobo, budi odgovornost in globino. Pomaga nam zoreti.

Razpršenost v času, ko „novosti“

BLAGOSLOVJENE BOŽIČNE PRAZNIKE
TER SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO 1970
ŽELI VSEM
NAROCNIKOM, BRALCEM, OGLASEVALCEM
IN PRIJATELJEM V SVETU IN DOMA

SVOBODNA SLOVENIJA

ZDA IN KITAJSKA SE POGAJATA NEZAUPNOST V WASHINGTONU

Znani kitajski pregovor pravi: Če hočeš prehoditi tisoč kilometrov, moras napraviti prvi korak.

Ta prvi korak so nedavno storile ZDA, ko so se odločile izboljšati odnose s Pekingom. Prvi znaki tkim. odjuge med obema velikanoma na obeh straneh Tihega Oceana so se v zadnjih tednih začeli kazati. Komu bo ta odjuga v prid, bo pokazala morda le bližnja bodočnost. Je pa vsa stvar tesno povezana z Nixonovo vietnamsko politiko.

V Varšavi so se že dolga leta vodila poluradna pogajanja med kitajsko in ameriško diplomatsko delegacijo na Poljskem. Ta so bila pred nekaj meseci prekinjena, toda so se pretekli teden spet začela ter je imel ameriški veleposlanik na Poljskem Walter Stoessnel podrugro uro trajajoči razgovor s kitajskim odpravnikom poslov v Varšavi, Lei Yangom.

Opazovalci ugotavljajo, da so se razgovori med ZDA in Kitajsko znova začeli prav trenutku, ko je Peking začel spet spreminjati svojo zunanjo politiko in razširjati svoje mednarodne stike. Doslej je bila Kitajska vsled Maoceungove politike izolacije potisnjena ob stran in zaprta sama vase, s posledičnimi notranjimi političnimi in gospodarskimi pretresi.

Prav tako ugotavljajo, da se je Peking začel ozirati po svetu vsled kitajsko-sovjetskega obmejnega spora, delujoč le kot sredstvo za prelom s prejšnjim, ko vsak nov moment tako rekoč razveljavi prejšnjega, razbije celovitost in enotnost osebnostnega življenja, ni nič drugega kot razosebljenje, razblinjenje enote biti v nedoločeno brezkončnega procesa. Tu ni mesta za odgovornost, za resnobo, za globino, za zavestno udeležbo v zgodovini. Ni mesta za vedno usodo. Človeška oseba je le bežna, nepomembna kaplja v morju nastajanja.

Zato bo naš pogled ob novem letu šel nazaj in naprej, da objame celotno naše bivanje v resnični izkušnji preteklosti in v resničnem naponu v bodočnost. Bo šel tudi v globino, da zadene smisel naših naporov. Naše srce bo polno zvestobe svoji preteklosti (brez zvestobe namreč ni konsistence) in polno resne razpoložljivosti do vsega dobrega, ki nam ga bo novo leto moglo prinesiti.

rnr

ma pa tudi vsled lanskega sovjetskega vojaškega vdora v Češkoslovaško.

Kitajsko-sovjetska meja je dolga nad 5000 kilometrov in so se v Peking, kljub vsej svoji vojaški širokoustnosti zbalii sovjetskega vojaškega posega v svoje notranje zadeve. Zanimivo je bilo dejstvo, da je Peking v istem uradnem poročilu v kitajskem partijskem glasilu objavil novico o vzpostavitvi kitajsko-ameriških pogajanj v Varšavi in novico o prekinitvi nedavno začelih sovjetsko-kitajskih razmejitvenih pogajanj. Sovjetska uradna razlaga za prekinitvev razmejitvenih pogajanj je bil odhod vodje zadevne sovjetske delegacije v Moskvo, ker da se je moral udeležiti zasedanja sovjetskega parlamenta.

Nixon je takoj po svojem prihodu v Belo hišo poudaril želje, da bi se razmere med ZDA in Kitajsko izboljšale. Toda Amerikanci imajo tudi svoj pregovor, ki pravi: za tango sta potrebna dva, in kako daleč bodo šle ZDA, je odvisno od Pekinga.

Nixon je menil, da se mu bo posrečilo nadaljevati ameriško-kitajске razgovore v Varšavi že letošnjega februarja. toda februarški sestanek, ki ga je že bil pripravil Nixonov predsedniški prednik Johnson, so Kitajci iznenada odpovedali, ko je eden izmed kitajskih diplomatov v Evropi pobegnil in zaprosil ter dobil politično zaščito v ZDA.

Minulega julija so ZDA objavile rahlo olajšanje za trgovanje in potovanje na Kitajsko, pred nekaj dnevi pa so vsa ameriška podjetja izven matične države dobila dovoljenje za direktno trgovanje s Kitajsko.

Ameriški časniki, šolniki, zdravniki in znanstveniki smejo sedaj potovati na Kitajsko. Ameriški turisti smejo iz Kitajske prinesiti domov za do 100 dolarjev kitajskih produktov. Prej to ni bilo dovoljeno. Dasi je navadnim ameriškim turistom potovanje na Kitajsko še vedno prepovedano, smejo kitajske produkte kupovati n. pr. v Hong Kongu in jih prinesiti v ZDA.

Toda ameriški diplomati v Hong Kongu poročajo, da na ameriško ponudbo o izmenjavi časnika, šolnikov in znanstvenikov Peking ni odgovoril. Pekinska propaganda je ostala še naprej odločno protiameriški, dasi je ta propaganda od časa do časa obrnjena tudi proti Sovjetski zvezi.

Gloria y Paz

Nuevamente estamos celebrando las hermosas fiestas navideñas. Nuevamente recordamos el día, cuando el Hijo de Dios, la segunda Persona Divina, se hizo hombre, igual a nosotros, vivió entre nosotros, para que nosotros podamos un día vivir con El, glorificados.

El mundo de hoy está revuelto. La paz, anunciada por los ángeles en las llanuras de Belén, se ha desvanecido frente a las injusticias del mundo, guerras, hambre, enfermedades y privaciones llaman a la conciencia de la humanidad.

El nacimiento de Cristo es la más hermosa oportunidad, para meditar nuestras obras, y para acordarnos de nuestros hermanos. Junto al pesebre, unidos espiritualmente a todos los hijos de Nuestro Padre, recemos especialmente por los que sufren injusticias, persecuciones, hambre y privaciones. Nosotros, los Eslovenos que vivimos en el mundo libre, recordemos también a nuestros hermanos en la patria, donde el régimen ateo aún no les permite celebrar públicamente la venida de Nuestro Señor.

Pero no olvidemos tampoco agradecer al Niño Jesús todas las gracias, que El siempre nos concede.

Que la Luz, venida al mundo hace casi dos mil años, encienda en todos los hombres el amor, para que se haga realidad el anuncio de los ángeles: gloria y paz.

Slava in mir

Znova obhajamo prelepe božične praznike. Znova se spominjamo dneva, ko se je božji Sin, druga božja oseba, učlovečil, postal nam enak, živel med nami, zato, da bi mi nekoč mogli živeti z njim poveljani.

Svet je danes razburkan. Mir, ki so ga oznanjali angeli na betlehemske planjavah, je zamrl spriču krivic na zemlji: vojne, lakota, boleznii in pomanjkanje, trkajo na vest človeštva.

Kristusovo rojstvo je najlepša prilika, da premislimo naše delovanje, in da se spomnimo naših bratov. Ob jaslicah, ko bomo v duhu združeni z vsemi sinovi našega Očeta, molimo zlasti za vse tiste, ki trpijo krivice in preganjanje, lakoto in pomanjkanje. Mi Slovenci, ki živimo v svobodnem svetu, pa se spomnimo tudi naših bratov v domovini, kjer brezbožni režim še vedno ne dopušča da bi oni tudi javno proslavili prihod našega Gospoda.

Ne pozabimo pa se božjemu Detetu zahvaliti tudi za vse milosti, ki nam jih vedno naklanja.

Naj Luč, ki je pred skoro dva tisoč leti prišla na zemljo, vžge v vseh ljubezen, da se bo uresničilo angelsko oznanenje Slave in miru.

ZDA in ZSSR in nuklearno orožje

(Strategic arms limitation talks-SALT)

Na predhodnih pogajanjih o omejevanju nuklearnega orožja (strategic arms limitation talk-SALT) med ZDA in ZSSR v finski prestolnici Helsinki, ki so se nedavno zaključila, sta obe velesili izdelali tajni protokol. na podlagi katerega nameravata prihodnje leto 1970 nadaljevati zadevna pogajanja.

V dokumentu, ki je delo pettedenskih razgovorov, obe velesili ugotavljata stališča, ki jih zavzemata do vprašanja sistemov strateškega nuklearnega orožja, ter ga bodo uporabljali kot temeljni dokument za razgovore prihodnje leto, ko se bodo koncem februarja ali v začetku marca delegati obeh velesil spet sestali na konferenco.

Izdelavi dokumenta, ki so ga vodili v skoro popolni tajnosti, prav tako, kakor so vodili tudi ta pogajanja, sta obe delegaciji posvetili veliko pozornost. Dejansko predstavlja dokument prvi formalni sporazum med ZDA in ZSSR za nadaljnje razgovore. Opazovalci ugotavljajo, da pogajanja v Helsinkih doslej ni mogoče primerjati z nobenimi dosedanjimi pogajanjii med ZDA in

ZSSR, kar tiče sovjetsko stran. Sodelovanje je bilo namreč neobičajno ter je prav zato Washington postal še bolj previden in skuša ugotoviti prave namene Moskve.

Poleg protokola so strokovnjaki na obeh straneh izdelali tudi skupno poročilo o pogajanjih. Velike težave so imeli pri ugotavljanju pomena posameznih določil v angleškem in ruskem jeziku, da so jih popolnoma uskladili, da se ne bi na pogajanjih prihodnje leto pojavile nove težave o tolmačenju pomena posameznik izrazov. Ameriški strokovnjaki menijo, da so to težavo premagali ter vsaj s svoje strani pričakujejo, da Moskva ne bo mogla zavijati pomena dosedanjih sklepov in določil, ko se bodo pogajanja prihodnje leto nadaljevala.

V protokolu sta se Washington in Moskva sporazumela o skupnem stališču do vprašanja omejitve strateškega nuklearnega orožja: predvsem medkontinentalnih nuklearnih raket in zadevnih sistemov, ki sta jih doslej obe velesili gradili druga proti drugi.

IZ TEDNA V TEDEN

Milton Obote, ugandski predsednik, je pretekli teden bil žrtev atentatorskega napada, ko se je vračal s konference svoje „kongresne stranke“, na kateri so sklenili, naj bi vlada spreminila ustavo in proglasila Ugando za „enostrankarsko državo“. Obote je bil prvi predsednik Ugande leta 1962, ko ji je Anglija podelila samostojnost. Po pokliu je bil kozji pastir, nato pa učitelj.

Ulbricht, vzhodnonemški komunistični diktator, je poslal v Bonn svojo delegacijo in predlagal sklenitev pogodbe, po kateri naj bi Zahodna Nemčija priznala Vzhodni „enakopravnost v medsebojnih odnosih“. Komunisti so se zavzeli, da bi postopoma dosegli svoje priznanje od Zahodne Nemčije.

Italijanska policija je ugotovila teroriste, ki so pretekli teden izvršili

bombne napade v Milanu in Rimu. Med aretiranimi je tudi nekaj mladoletnikov. Ujeti teroristi izhajajo iz italijanskih meščanskih družin.

Gripa razsaja po vsej Evropi od Atlantika do Poljske, Češkoslovaške, Madžarske, Romunije in Jugoslavije. Zahtevala je več desetih smrtnih žrtev predvsem v Zahodni Evropi. Najhujše so prizadete Francija, Anglija in Zahodna Nemčija.

V ZDA so pripravili petletni načrt za postopno uvedbo novih avtomobilskih motorjev, bodisi električnih ali „drugačne vrste“, ki ne bodo več uporabljali petrolejskih pogonskih sredstev. Nixonova vlada je napravila ta sklep vsled velike zdravstvene škode, ki jo dosedajni avtomobilski motorju povzročajo s svojimi plinskimi izpuhi prebivalstvu z okuženjem zraka.

Slovo B. Karapandžića
od dr. Mihe Kreka

Zalujoci zbrani! Dragi bratje in sestre!

Tudi mi Srbi smo prišli, da skupaj z vami žalujemo v veliki boli, ki je vas zadela z izgubo dr. Mihe Kreka, predsednika Narodnega obora za Slovenijo, načelnika SLS in nekdanjega podpredsednika kraljevske jugoslovanske vlade. Prišli smo sem in z vami delimo bolečino zaradi izgube velikega človeka in ga skupaj z vami spreminimo na njegovi zadnji poti.

Dragi bratje in sestre!

Tajni dr. Miha Krek je častno delal ne samo za brate Slovence, ampak tudi za vse Jugoslovane. Spadal je med one velike osebnosti, ki so na globoko zaorali brazdo v življenje svojega naroda in svoje domovine. Zvesto je služil ne samo Slovcem temveč vsej jugoslovanski skupnosti, katero je častno predstavljal tako na visokem ministrskem položaju kakor tudi kot navaden emigrant.

Kot član kraljevske jugoslovanske vlade v Londonu je pokojni dr. Miha Krek bil vedno znan kot človek, ki se je trudil za mirno sožitje, kadar ni bilo v vladi soglasja; vedno in povsod se je trudil, da bi med ministri vladal duh tovarštva in strpnosti.

Dr. Miha Krek je iz bistva, ki ga je krasilo kot poštenega človeka in preudarnega politika, spadal med tiste redke ministre v Londonu, kateri niso drli v objem Titu in komunistom, temveč je delal z vsemi svojimi silami za ohranitev svobodne in demokratske Jugoslavije. Kdor koli bo pisal zgodovino tistih dni, bo moral dati priznanje dr. Mihi Kreku za njegovo pošteno in častno stališče v odnosih do kralja in v odnosu do Jugoslavije.

Ko se je zavestno odločil, da ostane v emigraciji, je dr. Miha Krek z redko vztrajnostjo in poštenostjo nosil težko breme begunskega življenja. Begustvo ga ni zlomilo, pač pa mu je krepilo duha in mu dajalo moči pri vztrajanju borbe za osvoboditev Jugoslavije izpod komunističnega suženjstva. Dr. Miha Krek je imel velik ugled in je užival spoštovanje med vsemi vodji zaslužnih vzhodnoevropskih narodov. Enak ugled je imel tudi med samimi Angleži in Severnoamerikanci, ki so veliko dali na njegovo mišljenje in prepričanje.

V jugoslovanskih narodnih emigracijah je pokojni dr. Miha Krek opravljal pozitivno in častno vlogo. Z vsem svojim bitjem je bil za iskreno sodelovanje Slovencev, Hrvatov in Srbov. Nikdar ni delal nobene razlike med brati in je zato imel enake odnose do Slovencev, do Srbov in do Hrvatov. Prav zaradi tega je pri vseh užival velik ugled in nedeljeno spoštovanje.

Z njegovo smrtjo je med nami nastala velika praznina. Njegovo izgubo čutijo tako Slovenci, tako Hrvati, tako Srbi. Zato z enako bolečino objokujejo njegovo smrt. Vsem nam je resnično žal, ker je odšel od nas velik domoljub, moder državnik, v katerega so v tem času predvsem Slovenci pa tudi Srbi polagali velike nade.

Krekova smrt je hrez dvoma težko odjeknila tudi v zasluženi domovini, kajti narod doma je čul o modrem za držanju dr. Mihe Kreka v emigraciji, ga cenil in spoštoval kot človeka, in kot velikega državnika, katerega misli in dela so bila usmerjena v blaginjo njegovega naroda in njegove domovine.

Družini pokojnega dr. Kreka izražamo globoko sožalje, pošiljamo Gospodu naše goreče prošnje, naj sprejme v rajsko domovino dušo dr. Mihe Kreka, kateremu naj bo večna slava in hvala za vse, kar je naredil za svoj narod in svojo domovino.

njegovo toleranco ali strpljivost v razmerju do svojih nasprotnikov. Posebno je govornik naglasil veličino pokojnega predsednika, ko je ves čas med drugo svetovno vojno ostal trdno na strani slovenskega ljudstva, ki se je na življenje in smrt borilo s komunisti. O se vdal nobenemu pritisku in je ostal na protikomunističnem stališču do poslednjega diha. — G. Škulj je lepo pietetno prireditelj sklenil z očenašem za velikega pokojnika.

Pečat
CLEVELAND — 1796

MESTNI SVET
MESTO CLEVELAND

Resolucija št. 2065-69.

Na predlog mest. svetnika Johna J. Princa in Edmunda Turka

Vsa skupnost žaluje za umrlim Mihom Krekom, voditeljem slovenske narodne skupnosti, ki je odšel po svoje večno plačilo v starosti 72 let;

rojen v Jugoslaviji, je bil gospod Krek prominenten član oficijelne vlade kot minister za zunanje zadeve in minister za javna dela in za vzgojo ter prosveto od leta 1935 do 1941 in od takrat član jugoslovanske vlade v exilu v Londonu;

po padcu demokratične vlade in nasilnem prevzemu oblasti po komunističnih silah, je gospod Krek nadaljeval svoje delo za slovenske sonarodnjake, za preselitev beguncev in kot predsednik Narodnega odbora za Slovenijo;

zato mestni svet želi počastiti in ohraniti spomin tega resnično zaslužnega državljana sveta, čigar vse življenje je bilo posvečeno načelom svobode, ki je vse svoje energije posvetil pomoči nesrečnim sorojakom in jih vzpodbujal, da ohranjajo tradicijo in kulturo svoje rojstne domovine, ki so ji komunisti odvzeli svobodo; in zato

NAJ BO SKLENJENO, da Mestni svet počasti spomin Mihe Kreka in izrazi globoko sožalje njegovi žalujoci družini in tisočem, ki jim je z neumornim prizadevanjem pomagal ta veliki patriot.

NADALJE NAJ BO SKLENJENO, da tajnik Mestnega sveta pošlje kopijo te resolucije družini Mihe Kreka.

Sprejeto 24. novembra 1969.

James V. Stanton,
predsednik Mestnega sveta

Odobreno 25. novembra 1969.

Carl B. Stokes,
mestni župan

Uradni pečat mesta
Cleveland

Jaz, Mercedes Cotner, tajnik Mestnega sveta mesta Cleveland, s tem potrjujem, da je gori navedeno resnična in pravilna kopija Resolucije št. 2065-69, sprejete od Mestnega sveta mesta Cleveland 24. novembra 1969. Priča moj lastnoročni podpis in uradni pečat mesta Cleveland.
26. novembra 1969.

Mercedes Cotner,
tajnik Mestnega odbora

Tudi božič v kljub šamnemu praznovanju ostane tisti skriti del človeka, ki hoče najti srečo in mir. Bernhad Härring v svoji knjigi: Koncil se pričinja zdaj, pove: „Življenje sloni na ljubezni, ki je velika, vse zajemajoča ljubezen, preprosta zato, ker je velika resničnost, ker je božja skrivnost in prava narava Cerkev“ (str. 64).

Mi sami čutimo pomanjkanje te velike resničnosti in vendar je iz nje črpal koncil, iz nje prihaja obnovitveno delo v Cerkvi in svetu. Vse je kakor novo rojstvo, nov božič. Ne velja le za Cerkev, velja za nas vse.

V ljubezni se začne novo življenje, tudi naše se je tako začelo. Rojstvo je še marsikdaj polno trpljenja in bolečin. In vendar marsikatera mati je povedala: „Saj je res, a je vendar vse takoj pozabljeno, ko vzameš svojega otroka v naročje.“ Koliko očetov trdi: „Vedel sem, da more človek imeti svojega otroka rad, a da bi ga tako rad imel kot ga sedaj imam, tega nisem vedel.“

V jaslicah vidimo revščino in pomanjkanje najbolj preprostih stvari, ki so potrebne za življenje. A vendar je vse v neki skladnosti: pastirska votlina, jasli, rojstvo. Vse je izšlo iz globine božje ljubezni. Pot, ki si jo je Bog izbral, splošno človeška.

Ko bomo v teh dneh stali pred jaslicami, bo za nas vseeno, ali velike in lepe, izrezljane umetniško nekje na Tirolskem, ali le iz papirja izstrižene, ali je množica ovac in pastirjev, ali le sveta družina, ali v pestrh vzhodnih barvah ali v oblekah sedanje dobe, saj je tam novorojeno Dete s svojo materjo in krušnim očetom. Dosti za našo božično misel: Bog se je rodil na svet!

Zato je božič dan tihega, globokega notranjega veselja. Kaj je zapisanih božičnih zgodb; zgodb, ki kažejo na dobroto in ljubezen v človeku in svetu. Med temi je tudi naša zgodba, ki ni nikjer zapisana in verjetno tudi ne bo. Vredna toliko, kolikor smo mi sami vredni, zapisana v božjo knjigo življenja, ki bo odprta nam nekega dne, da bomo spoznali vrednost svojega življenja. Dober prijatelj je zapisal za deseto obletnico na podobico v spomin škofa Gregorija:

„Zgled sem vam dal,“

da bi tudi vi:
svoj narod do konca ljubili,
za brate križ nosili,
sovražnikom odpustili,
Marijo kot mater častili,
skozi viharje vero ohranili
in ob smrti plačilo križa dobili.

I. Kunstelj

Pisatelj Karel Mauser je ob deseti obletnici smrti škofa Gregorija Rožmana v Clevelandu dejal, naj bi besede škofove iz leta 1959 bile v naših hišah še za leto 1969. Škof je namreč malo pred svojo smrtjo razposlal božična voščila, ki jih je že s tresočo roko še podpisal, dasi je podpis komaj še mogoče spoznati. Tako je zapisano na voščilu:

„V revščini hleva in tihoti svete noči sta se pogleda deviške Matere in božjega Deteta prvič srečala, prvič sta se zazrla drug drugemu v oči. Vsa blazenja in prevzeta od svete ljubezni občuduje Mati novorojenčka, ki ga je Sveti Duh upodobil v njenem deviškem telesu, učlovečeni Bog pa prvič s človeškimi očmi zre svojo mater. Božja ljubezen in človeško hrepenenje po Bogu sta se po dolgih tisočletjih zopet sešla.“

Mati Marija, pokaži nam po tem izgnanstvu Jezusa, blagoslovljeni sad svojega telesa, in pomagaj nam, da bomo še druge z besedo in zgledom učili Jezusa: spoznavati in ljubiti.“

In škof je dodal šamo še besede za božično in novoletno voščilo za praznike, ki jih na zemlji ni več doživel. Tako blizu sta si smrt in življenje. Vsak dan ju doživljamo in vendar oboje ostane preprosto. Nič ne prinesemo s seboj in tudi nič zemeljskega na odnesemo v onostranstvo. Vmes je naše življenje, ki naj bi našlo svojo polnost v ljubezni. Življenje nas uči, da je ljubezen osnova, prava resničnost vsega drugega. Kot ljudje moremo graditi svoje življenje na čemer koli: nekateri na bogastvu, drugi na znanstvu. Ob koncu pa spoznanjo, da so s tem pokrili le svojo nebogljnost. Ničesar ni več, kar bi jim ostalo. Zato se tudi velika večina obrne, da poišče ono, kar je večno, kar je nadaljevanje življenja na zemlji, dasi v drugačni obliki.

Ljubezen hoče predanost. Lahko se izročimo ideji, človeku, delu, vsemu, kar naj bi sestavljalo naše vsakdanje življenje. Največja pa je predanost Bogu, ki izhaja iz ljubezni v našem vsakdanjem življenju. Končno je res ljubezen božja skrivnost. Pravimo, da je Bog ljubezen. Je v svojem polnem bistvu. Iz tega se je Bog sam učlovečil. In bo prav to vzrok, da nevede ves svet praznuje božične praznike.

Vse velike stvari so preproste, kar pa ne pomeni njih vrednosti. Le razumemo jih vsi. Tako tudi vedno ostanejo, ker izhajajo iz narave in teže po globini. Koliko je ljudi, ki tudi danes hočejo priti do globljega spoznanja, ki iščejo tudi poslednjo resničnost — Boga.

SLOVENIJA V LETO 1970

Ko ob vstopu v novo leto premišljamo, kakšen bo razvoj dogodkov doma, si moramo najprej priti na jasno glede položaja, ki trenutno vlada v Sloveniji. Slika, ki jo dobimo ob koncu leta 1969, kaže nekaj sprememb, a ugotovimo lahko, da se v bistvenih stvareh ni kaj dosti spremenilo.

V nekaterih organizacijah, zlasti kulturnih, poklicnih in gospodarskih, je prišlo do neke relativne notranje demokratičnosti. To se pozna zlasti v tisku, kjer opažamo lahko večjo različnost mnenj. Tudi svoboda Cerkev je večja kot v povojnih letih. Slovenija ima svoje meje odprte.

Kar pa se tiče napak, je gotovo ena bistvenih ta, da v vsem slovenskem javnem življenju glede temeljnih odločitev še vedno odloča ena sama organizacija, to je Komunistična partija. Tu nič ne pomagajo razni nazivi in imena, ki jih komunisti nadevajo svojemu režimu, da bi mu dali vidik demokracije. Dejstvo ostane isto; v deželi kjer ni vsaj dveh neodvisnih političnih strank, tam ni govora o demokraciji.

To dejstvo seveda nujno vodi v razne izkrivljenosti, ki tudi pripomorejo k temu, da bistveno razmerje ostaja leto za letom enako: vojne in povojne žrtve komunizma še vedno ne smejo imeti svojih grobov in dobrega imena; slovenske kulturne organizacije in vse kulturno življenje je še vedno utisnjeno v meje, ki jih dopušča in nadzira režim; obveščevalna sredstva so v rokah partije.

Glede položaja Cerkev je več dejstev, ki zanikajo komunistično propagando o svobodi na tem področju. Tako režim še do danes ni vrnil zaplenjenih stavb, in še vedno postavlja vse mogoče ovire pri zidavi novih cerkva ali cerkvenih prostorov; verouk je še vedno omejen na cerkev; o verskih šolah ni govora, v državnih pa se z učitelji in učenci izvaja verska diskriminacija; državni uradniki zaradi verskega pre-

pričanja v svojih službah ne napredujejo. Svetna obveščevalna sredstva (tisk, radio, TV) Cerkev ignorirajo, ta pa do njih praktično nima dostopa; Cerkev ne sme organizirati lastnih dobrodelnih ustanov, niti niso dopuščene verske, katoliške in apostolske organizacije. In končno: božič še vedno ni proglašen za praznik. V tem niso nič pomagale prošnje škofov in vernikov; v tem (kot o vsem ostalem) še vedno odloča 5% komunistov proti 95% ostalega prebivalstva. Zanimivo je pri tem, da je Jugoslavija poleg Sovjetske zveze edina dežela krščanskih narodov na svetu, kjer božič ni uradno priznan kot praznik.

V slovenskem življenju pa lahko opažamo še dva faktorja, ki omejujeta razmah. To sta: beograjski centralizem in pa neuspešno gospodarstvo.

Slovenija se še vedno upravičeno čuti izrabljano spričo toliko oblasti in finančnih sredstev, ki si jih lasti zvezna vlada v Beogradu. Nemoteno lahko govorimo o nerazvitih delih Slovenije (del Primorske, Notranjske, Bele krajine, Dolenjske), tako kot o zastarelosti cestnega sistema, industrijske opreme, in sploh vse infrastrukture, medtem ko gre denar iz narodnega fonda v Beograd. To povzroča nezaposelnost in pobeg v tužino kvalificirane slovenske delovne sile.

Delno zaradi gornjega, dosti pa tudi zaradi slabe gospodarske politike, se ekonomski položaj slabša. Znaki tega so: brezposelnost, izseljevanje, stavke, ponovno naraščanje cen v znatni meri, pasivna trgovinska bilanca, podjetniške izgube, pomanjkanje investicij.

Taka je slika Slovenije na pragu novega desetletja. Po petindvajsetih letih komunistične diktature se slovensko življenje (kljub vsem toliko opevanim spremembam) še vedno ne more razviti. Za to namreč potrebuje tega česar v sedanjem režimu ne more dobiti: svobode.

Po komemoraciji za pokojnim dr. Miho Krekom, ki je bila v nedeljo, 7. decembra v slovenski hiši v Buenos Airesu, so pred spomenik padlih položili venec. Za Zedinjeno Slovenijo predsednik g. Božo Stariha, za Narodni odbor njegov tajnik g. Miloš Stare ter za Slovensko krščansko demokracijo podpredsednik Pavel Fajdiga. Častno stražo v narodnih nošah so držali Toni Rant, Maruška Batagelj, Pavel Fajdiga ml., Gregor Batagelj, Jelica Fajdiga in Dani Rant. Pel je Gallusov moški zbor pod vodstvom g. Tineta Selana.

IZ GOVORA DR. MIHA KREKA
27. oktobra 1968 v Buenos Airesu

Po stoletjih odvisnosti in služenja pod tujimi vladarstvi nam je Napoleonovala Ilirija dovolila spet dih svobode kot narodni skupnosti. In spet je že po nekaj letih možnost življenja v delni narodnosti neodvisnosti začela za obzorje možnosti. Potrebovali smo malo manj kot polovico stoletja, da smo izpovedali slovenski narodni in državni program. In od takrat je spet prešlo 70 let, da smo mogli napraviti prvi krepak korak v narodnostno neodvisnost in lastno državnost.

Takrat, pred petdesetimi leti, je nastala Slovenija kot državna edinica. Tedaj je slovenski jezik postal uradni državni jezik na slovenskem ozemlju, tedaj je Slovenija dobila svojo prvo narodno vlado.

KOMEMORACIJA V CARAPACHAJU

Komemoracija za dr. Mihom Krekom je bila v nedeljo 21. decembra v Slovenskem domu v Carapachaju. Ob pol 12 je za večni pokoj duše dr. Kreka daroval sv. mašo g. Matija Borštnar. Takoj po maši pa je tajnik doma g. Edi Škulj začel spominsko zborovanje, na katerem je spominsko besedo o pokojnem dr. Kreku spregovoril g. Rudolf Smersu, ki je med drugim naglasil zlasti, da se je tudi ob smrti dr. Kreka zgodilo, kakor že večkrat v zgodovini, da smo v pravi luči spoznali veličino pokojnika in začutili kaj smo z njim izgubili šele ob njegovi smrti. Govornik je orisal bistvene lastnosti dr. Kreka: njegovo izredno marljivost in delavnost, njegovo uslužnost vsem in vsakemu, njegovo skromnost, globoko vero in narodno zavednost, pa zlasti njegovo odločnost v boju za narodne koristi ter

Trije zaselki v hribu; Velike Grabče, Srednje Grabče in Male Grabče. Kakor tri nerodne jagode v roženkrancu, ki jih veže slab kolovoz. Župna cerkev je v Velikih Grabčah. Ni velika, zelo stara in prav tako staro je župnišče. V letu 1880 je v njej fajmoštroval župnik Janez Kramar, ki so mu ljudje nadeli priimek „ta hudi gospod“. Kadar je bil hud, je gledal čumasto in grmel s prižnice, da so se babšeta in dedci kar krivili v črvi-vih kloph. Toda srca je bil dobrega, kar je videti iz kronike, ki jo je pisal. Vpletel je vanjo zgodbe, ki jih je doživel in opisal tako, da je njegov naslednik Anton Primc pod zadnjo zgodbo svojega prednika zapisal:

„Boljšega župnika od Janeza Kramarja Grabče še niso imele in ga nikoli več imele ne bodo. Vzeli so ga Trije kralji. Dominus tecum, gospod Janez.“

Zadnjo zgodbo župnika Janeza Kramarja, le malce popravljeno in prirejeno, napišem za te dni. Dokončala se je že po župnikovi smrti. Župnik Anton Primc je samo zapisal:

„Včeraj so se vsi trije odpeljali nazaj v dolino in dalje po svetu. Nekateri ljudje so vekali, ko so gledali za vozom, ki se je zibal navzdol. Takega božiča Grabče ne bodo več imele.“

Prišla sta pod noč, na vozu, ki je komaj zaslužiło to ime. Bil je majhen, nekakšne močne vitre, čez katere je bila napeta plahta, so napravljale vtis, da je voz majhna hišica, ki daje potnikoma zasilno nočišče in obrambo pred dežjem in snegom. V voz je bila vprežena mršava mula, migala z dolgimi ušesi in počasi klampala navzgor. Kolovoz sicer ni bil prestrm, toda za suho žival, ki je morala vleči voz in dva človeka na njem, je bil strm dovolj. Ko je prišla do zadnjih hiš v Velikih Grabčah, je obstala in njeno čudno, zateglo riganje se je razneslo čez vas kakor glas trobente, na katero se uči otrok.

Nekaj žensk in otrok je stopilo iz hiš in gledalo v bedni prizor. Mož je stopil z voza, pogladil žival in nato s prsti proti ženi, ki je sedela pod plahto, risal v zrak neke čire-čare. Smukovka je že kanila iti gledat, ko se je voz premaknil in odropotal proti Srednjim Grabčam. Smuk je v taistem hipu stopil na prag, gledal za vozom in ugibal.

„Jih nisi poznala?“ je baral ženo.

„Mož in ženska sta, se mi zdi, da bi on utegnil biti brusac za škarje in nože. Ženske nisem utegnila dobro videti, od glave do pete je bila ogrnjena v plet. Moški je bil z brado in suh kakor trlica. Nazebla se bosta.“

Stopila sta nazaj v hišo, bil je dan pred svetim večerom in pospravljajna dovolj na vseh koncih in krajih.

„Če je bil brusac, bi moral priti prej. Ljudje so že povsod klali,“ je rekel Smuk.

„Saj ne vem, če je bil,“ je rekla ona. „Tako se mi je zdelo.“

„Nemara bosta lezla do Malih Grabč. Srednja bajta je že od jeseni prazna. Tja jih bo Brzon lahko vtaknil, saj ima ključ. Na vozu ne bosta nočevala.“

Voz je med tem ropotal naprej, grulasti kolovoz je postajal strmejši in živalica se je zdaj in zdaj ustavila in njeno žalostno riganje se je kotalilo nazaj proti Velikim Grabčam. Mož je ni priganjal. Ponižno je čakal, da je zbrala moči in spet potegnili.

Srednje Grabče so bile majhne, za spoznanje večje od Malih. Sedemnajst hiš, če si štel za hiše tudi kočure, ki so bile že na robu vasice. Mož se je ustavil, trepljal je žival po koščenem hrbtu in šel skozi vasico kakor da ve, da ga tu ne morejo prenočiti.

Tik pred Malimi Grabčami se je začel sukljati sneg. Suh je pridrsel iz teme in celo v obupnem rigu živali je bilo razločno čuti hrepenenje po strehi in toploti. Tudi na vozu je vzdihnilo.

Pri prvi hiši je mož z zateglim ho-ooj ustavil, žival je sklonila glavo in vedela, da ji nocoj ne bo treba nikamor več. Mož je s sedeža potegnil staro, raztrgano odejo in jo vrgel živali čez hrbet. Nato si je prsti počesal brado, dopovedal ženi, da gre v hišo in počasi krevsal proti vratom.

Pri Brzonu so ravno odvečerjali. Fant se je pripravil k sosedu, hčer in Brzonka k pospravilu, stari pa v hlev. In prav tedaj je potrkalo. Mož z

Karel Mauser

IZ STARE KRONIKE

brado je odprl vrata in stopil v svetlobo velike petrolejke, ki je gorela pod stropom.

„Dober večer, Bog daj, dobri ljudje. Smem prositi za prenočišče. zase, za svojo ženo in za svojo živalico? Brusac sem. vso dobroto vam bom povrnil. Noži bodo rezali meso kot še nikoli in škarje strigle kar same.“

Nasmehnil se je in v pričakovanju gledal v obraze.

„Veliko vas je.“ je rekel Brzon. „Kar preveč. Za žival in za enega bi se že dobilo v hlevu, čeprav je majhen.“

„Kaj na srednja bajta, oče?“ je rekla hčer.

Mož z brado pa jo je hvaležno pogledal.

„Odkar je jeseni umrl berač Mežek, še ni videla metle in ognja znotraj. Na pasje je zapuščena in mrzla.“

Brzonka je mislila na ženo zunaj.

„Po ženo pojdite, da se do škode ne premrazi,“ je rekla tujcu.

„Hvala, dobra žena,“ je rekel iskreno.

Ko sta prišla nazaj in je ženska spustila plet z glave in ga pustila nasti ob telesu, so se vsi zagledali vanjo. Bili so v zadregi.

„Fronc,“ je rekla Brzonka, „preden kam greš, nanesi drv v bajto.“

V revsku je bilo ganotje, ki ga je mladi Brzon dobro čutil.

„Sem že sam mislil, da bi bilo dobro,“ je rekel fant in ne da bi očeta kaj vprašal, šel po bajtin ključ na žebelj.

„Naj žena sede k peči, da se ogreje,“ je rekla Brzonka.

Zdaj je tudi Brzon napel oči. Mož z brado je z ženo govoril na prste. Nasmehnila se je tako sladko, da so Rezo, mlado Brzonovo hčer, polile solze.

„Mutasta je,“ je rekel tujec.

„Lipovca jima grem zavret,“ je rekla Reza.

„In s terjakom ga naredi,“ je smrknila Brzonka.

Brzon je videl, da mora izkopati tudi svoje srce.

„Ženske se bodo same povardevale, žival bo treba spraviti v hlev. Bi stopila?“

Moj je s prsti dopovedal ženi, da se koj vrne, Brzon si je naklenil kamizolo.

„Kar stopiva.“

Mulo sta odpeljala v pregrajo, kjer je nekoč stalo tele, voz pa zavlekla pod napušč za drvarnico.

„Tako,“ je rekel Brzon. Nato je s prsti potegnil po brkih.

„Kmalu boste trije, kakor sem videl,“ je krehnil. „Nerodna storija.“

„Nerodna,“ je rekel Brusac. „Jutri, pojutrišnjem. Natančno človek nikoli ne ve, včasih se zategne.“

„Rado,“ je rekel Brzon. „Pri najini puncu sva se z našo uračunala kar za štirinajst dni.“

Fronc je za silo počedel po bajti in ogrel peč. Po večerji — Brzonka je pogrela kašo, ki jim je ostala — sta z Rezo spremili pogreta potnika čez vrt.

„Če bo kazno, da boste rojili že nocoj, me kar koj pokličite,“ je rekla Brzonka tiho. „Babico imamo k sreči v naši vasi. Pa se mi zdi, da nocoj še ne boste.“

„Upam,“ je rekel mož. „Nocoj je potrebna počitka.“

Noč v srednji bajti je bila mirna. Brzonka je nekaj barti ponoči pogledala skoz okno. Ob enajstih je bila še lučka, potlej pa ne več.

Toda ko je zjutraj Reza zanesla v bajto vročega mleka in dva brtevsa kruha, je prišla zaskrbljena nazaj.

„Žena samo nekam dolgo gleda,“ je rekla.

„Kar koj stopi k Škrablji in ji povej, naj bo pripravljena.“

Pograbilo je revico pozno popoldne. Brusac je priteknel na vrat na nos k Brzonu in Reza na vrat na nos spet k Škrablji.

„Zdaj pa bo, teta.“

„Ne bo še tako brž, če je prvi otrok. Boš že sama nekoč videla. Bo pa nocoj, če je tako kakor praviš. K polnočnici že ne pojdem, kakor kaže. In če otroka ne prinesem na ta svet pred deseto, tudi tvoja mati ne pojde.“

Malo čez deveto je Škrablja v bajti utihnila.

„Zdaj gre zares, Brzonka.“

Med ukaze, ki jih je dajala, se je mešalo porodično ječanje.

„Nič ne maraj, revica. Človek se upira priti na svet in oditi s sveta. Ne vem zakaj, menda je tako zapirano.“

Škrablja je pri vsaki ženski tako govorila.

Ob pol desetih je v srednji bajti zavekalo.

„Tako je, kakor pri tebi najprvo,“ je rekla Škrablja Brzonki. „Fant je.“

„Hvala Bogu,“ je rekla solzna Brzonka.

Škrablja mu je naredila križek na čelo.

„Judek je še, duša je pa božja,“ je rekla. „Na sam svet večer rojena. Samo dva sem v svojem življenju prinesla na ta svet v tem večeru.“

Tako je šla tudi Brzonka k polnočnici in še pred drugimi. Hotela je govoriti z župnikom. In je, čeprav se jim je že mudilo k molitvam v cerkev.

„Fantek je, praviš. Botre že ima?“

„Ima. Naša dva bosta, Fronc in Reza.“

„Kakšen lep svet večer!“ je vzkliknil župnik Janez in se nekam zagledal.

Škofa dr. Rožmana nevidna fronta

16. novembra je preteklo deset let, odkar je v Clevelandu v ZDA umrl ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman. Slovenski komunisti so ga kot „narodnega izdajalca in nacističnega kolaboratorja“ obsodili na osemnajst let ječe. Kake vrste „izdajalec“ in „kolaborator“ je dejansko bil, naj pokaže ta članek, ki ga je napisal dr. Janez Kraljič, kanonik ljubljanskega stolnega kapitlja in sedaj živeč v San Franciscu v Kaliforniji (ZDA).

Nevidna fronta škofa dr. Rožmana so bili Judje, ki so bežali pred Hitlerjem skozi Ljubljano in jim je pri reševanju pomagal škof dr. Rožman na izrečno prošnjo sv. očeta Pija XII. Uradna raziskavanja in potrdila iz Tel Aviva v Izraelu soglašajo, da je Pij XII. rešil vsaj 700.000 Judov življenje. 240.000 od njih se jih je prebilo na varno skozi Ljubljano.

Da so te številke sedaj znane in obelodanjene, si je nehote stekel zasluge Rolf Hochhut, v mladosti član Hitlerjeve mladine, ki je Pija XII. obdolžil, da je bil s svojim molkom skriv nacističnih zločinov zoper Jude. Za nadute Nemce je še danes odvrtno, da bi svojo krivdo priznal; če le morejo, jo zvrčajo na druge, pa najsibodo zapadni zavezniki, Rusi, komunisti, Cerkev, papež...

V Sloveniji so Judje gospodarsko malo pomenili. Kratka Židovska ulica v Ljubljani spominja nanje. Družboslovci nas dražijo, da smo Slovenci in Tirolci hušji od Judov, ker slednji med nami niso nikdar poglani korenin. Tudi drugače med Slovenci Judje niso bili priljubljeni. Veljali so za prevratne elemente, ki državo izpodkopavajo (npr. sedaj že umrli komunist Moša Pijade v Beogradu), njih razumniki so bili pretežno levičarji, v Sovjetski zvezi so bili pomagali k zmagi komunizma, na slovenski univerzi so zagovarjali levičarsko demagogijo, Slovincem so vsiljevali borbeno brezboštvo (Baebler) in končno so oni pripravljali bratomorno vojno med Slovenci in jo zažgali (Baebler, oba Kidriča).

Kaj je kljub vsemu nagnilo škofa dr. Rožmana, da se je odločil nuditi Judom svojo zaščito in pomoč? Vzroki so bili trije: nacistična zasedba Evrope, zem-

ljepisna lega Slovenija in odločnost Vatikana, da Judom pomaga.

Takoj ko je Hitler prišel na oblast, so začeli Nemci psihološko pripravljati na judovski pokol. Najbolj satansko pri tem je bilo to, da so se posluževali samega sv. pisma v utemeljevanju svoje borbe zoper to delavno, razumno in podjetno ljudstvo. Sam sem bil priča tej vrsti propagande, ko sem pred drugo svetovno vojno obiskal veliko protijudovsko razstavo na Dunaju. V glavni dvorani je bila trideset metrov dolga stena prekrita s citatom, zapisanim zgoraj v hebrejščini, nato v grščini, bolj spodaj v latinščini in na dnu v nemščini: „Gospod je rekel Mojzesu: 'Glej, to je trdovratno ljudstvo! In sedaj me pusti, da se moj srd vname zoper njega in ga pokončam!'“ (2 Mz 32, 10).

Tako je Hitler, sklicujoč se na božjo besedo: začel boj zoper „preklete“ ljudstvo. Ko se je začela vojna, so se Judje zatekli na Nizozemsko, Dansko in v skandinavske države. Toda leto dni nato je bil Hitler že tudi tam. Na Poljskem mu je padlo v roke kot zrelo jabolko 3.200.000 Judov. (Na koncu vojne jih je ostalo le še 183.000! Nekateri so si iskali rešitve v Sovjetski zvezi. A tudi njo je leta 1941 Hitler zasedel. Obupani Judje so si nato iskali poti skozi Romanijo in Ogrsko, da bi se rešili proti Rimu. Pot je bila dolga in edini prehod v Italijo je bila Ljubljanska kotlina.

Nekega dne me je škof dr. Gregorij Rožman poklical k sebi. Zaupal mi je, da mu je papež Pij XII. poveril, da bi mu pomagal pri reševanju Judov. V Turčiji je papežev apostolski delegat Angel Roncalli — kasnejši Janez XXIII. — vodil zbiranje in odpošiljanje Judov v Rim. Pot je vodila nujno skozi Ljubljano. Dobri Roncalli se ni pomišljal izstavljati Judom ponarejenih dokumentov, da so krščeni, celo redovniki in duhovniki. Vatikani je vso reševalno akcijo finančno vzdrževal. Seveda, če so ti Judje padli gestapovcem v roke, jim vsi dokumenti niso nič koristili. Njih obrazi in nosovi so jih izdajali za Abrahamove potomce.

„Sam tega dela ne zmorem,“ mi je škof dr. Rožman dejal. „Imen ostalih sodelavcev vam ne bom povedal. Če Gestapo dobi vas v roke, vas jaz ne bom poznal. In če mene razkrijejo, se midva tudi ne poznavata, ker kogar pri tem delu

ujamejo, ga mučijo, da bi izvedeli imena sodelavcev in ga končno seveda ubijejo.“

Res je bilo to delo edinstveno in enkratno ter se ne bo več ponovilo, kakor je bil tudi Hitler le enkratni pojav v zgodovini človeštva. Reševalna akcija je zajemala vse področje od mesta Konstance v Romuniji ob izlivu Donave v Črno morje do Rima. Škof dr. Rožman je bil kot zvezni člen v tej dolgi verigi. Koliko je takrat pomenil za Vatikan!

Judovski prebežniki so si vtisnili v spomin predvsem dve besedi: Ljubljana in Rožman. Zapisati jih niso smeli, pa so se jih naučili na pamet. Ime Rožman so izgovarjali pravilno. Nikoli jih nismo slišali reči Rožman ali Rosman. Če se kak Jud v Ljubljani ni takoj znašel, je povedal to ime. Naprej se je hitro našla pot. Judovske begunce smo zbirali pri Lednem Brdu. Ob dani priliki so jih nato vodniki tihotapili čez mejo med Črnim vrhom in Razdrtim, čeprav so Judje v stotisočih prešli Ljubljano, so to delali neslišno in tiho. Znali so molčati oni in znali smo molčati mi.

Glas o teh reševanjih se je raznesel šele po vojni. Ko sem prišel v Severno Ameriko, so me številne judovske družine vabile na razgovor, da bi kaj več zvedele o Ljubljani in dr. Rožmanu. Dne 9. aprila 1967 je list „San Francisco Examiner“ objavil, kako je Ira Hirschman — sedaj izraelski zastopnik pri Organizaciji Združenih narodov — reševal Roncallijeve varovance skozi naše kraje, 24. decembra 1967 sem pa sam poslušal radioprenos iz Tel Aviva, v katerem je bilo govora o Judih, ki so se prebili skozi Slovenijo na varno. Omenjali so nekega duhovnika, ki je pomagal, a imena niso razkrili. Tudi naše božično zvonjenje so prenašali, le da zvonov nisem prepoznal. Lahko da so bili iz ljubljanske stolnice ali pa od Sv. Pavla na Vrhnikih.

Sedaj pripravlja Državno tajništvo v Vatikanu „Belo knjigo“ o reševanju Judov. S to knjigo bo dobilo primerno priznanje tudi ljubljansko mesto. Zasluga pa bo predvsem Rožmanova. Glejte, tako je „narodni izdajalec“ škof dr. Gregorij Rožman kolaboriral s Hitlerjem in nacisti! Vsakdo, ki je kdaj dr. Rožmana mazal in blatil, naj gre in napravi javno narodno izpoved. drugače bo sam ostal umazan podleži!

(Povzeto po Kat. glasu v Gorici)

dal. Brzonka ni čakala, da bi še kaj vprašal, tiho se je utrnila iz kuhinje.

Pridiga pri polnočni maši je bila to pot taka, da je vse Grabče niso več pozabile. Župnik Janez Kramar so prebrali kratek evangelij o Jezusovem rojstvu, nato potegnili dolge rokave albe nekoliko nazaj in začeli:

„Vsi smo bratje in sestre Jezusovi. Mar nismo? Prišel je nocoj na ta svet, da nam je to milost prinesel. Dobri dve uri nazaj, je dobil novega brata, majhno dušico, ki je prifrotala na ta svet po Njegovi volji. Dobil je domek v srednji bajti v Malih Grabčah in takega božiča Grabče še niso imele. Pastirji nekoč so sredi noči šli gledat božjega Otroka in mu prinesli svoje skromne in prve darove. Tudi vi pojdite enkrat v teh dneh v Male Grabče kot tisti pastirji. In ne kobalite mi tja gor brez darov! Ste razumeli? Vsak naj nese svoj dar in misli, da je dar drobščancu v srednji bajti, dar božjemu Otroku, zakaj božič je dan ljubezni in usmiljenja. Tudi jaz pojdem, da bomo vsi ena družina v teh dneh, velika sveta družina, kakor bi morali biti vsak dan in vse dni svojega življenja. Amen.“

Tako kratke pridige župnik Janez Kramar še niso imeli in ko so po pridigi zapeli Glorijo, se jim je glas močno tresel.

Prišli so župnik v Male Grabče na Silvestrovo popoldne. Naravnost k Brzonu.

Ko so mu vsi poljubili roko, kakor je bila navada, so rekli:

„Krstili bomo jutri, kajne? Ste ime že zbrali?“

„Brusac je rekel, naj bi bil Tomaž,“ je rekel Fronc.

„Lepo ime,“ so rekli župnik. „Tomaž, apostol. Saj je ta otrok tudi bil za Grabče. Lepo ste se izkazali vsi, kakor sem slišal.“

Nato so se gospod Janez obrnili naravnost na Brzona:

„Mislim sem ti povedati, naj družinica ostane v bajti do pomladi. Naj ne odide, preden ne prične cvesti drevice. Majhni stroški bodo, ne veliki. Mož bo postoril, kar bo mogel, brusil, kdaj prijel za vile — s takim otrokom v mrz ne moreta.“

„Naj ne zamerijo, gospod župnik morda bi se našlo...“

„Ne, preden ne bo drevje cvetelo,“ so gospod Janez zvišali glas. „V župnijsko knjigo sem že vpisal, da za drugo leto na plačar cerkvene klopi in tudi bere ti ne bo treba dati.“

„Se zahvalim, gospod župnik,“ je rekel trdo Brzon.

„Jaz pa tebi,“ so se na kratko odrezali župnik.

Sele nato so gospod Janez Kramar odšli v srednja bajta in dolgo ostali tam.

Nazaj grede so se morali prehladiti. Bil je moker mrz in ko so na Novega leta dan krščevali, so jim šklepetali zobje. Zvečer so legli in čez dva dni se jim je pričelo blesti. Nobena stvar ni spravila vročine navzdol, vžgala so se jim pljuča. Parkrat so šepnili: Jemnasta, kako lep otrok in to je bilo tudi zadnje kar so rekli tako razločno, da jih je vsak razumel.

Na Svete Tri kralje dan so ugasnili.

Brusac je šel za pogrebom in tako vokal, da so za njim bruhnili v vek domala vsi pogrebci.

Pomlad je prišla zgodaj. Prve so se pokazale kurjice, nato zvončki in velikonočnice. Ko je za Brzonovo drvarnico pognala prvi cvet breskva, so v Malih Grabčah že vsi vedeli, da se družinica v srednji bajti pripravlja na odhod. Kovač v Srednjih Grabčah je popravil voz, brusac sam je pozašil plahto, voz je bil dobro zalóžen s flanelo, ki so jo nanosile ženske in v vrečah je bilo pšena in moka da se je mladi ženi z otrokom obrazil vsak dan smejal.

Na dan odhoda je bil breg ves v cvetju. Vse Male Grabče so bile skupaj.

„Hvala vam za vse, dobri ljudje,“ je rekel brusac ganjeno, ko je sedel na desko, pogrnjeno z odejo. Mlada žena pa je vstala, dala otroka v načeje možu, sklenila roke kakor v molitev in se priklonila ljudem, ki so stali ob kolovozu. Vsi so jo razumeli in vsem ženskam so prišle solze v oči.

„Za drug božič kakor sem rekel,“ je hrknil Brzon. „Občinski možje so vsi zato. Bajta je srednja. Mi vas bomo čakali.“

„Pa zbogom,“ je rekel brusac in živalica je potegnila. Bela plahta se je pričela počasi majati navzdol med kolobarji trobentic in nazadnje zginila v košatem cvetju jablan in hrusk.

Vrhunski svetovni gospodarstveniki se letos močno izogibajo kakršnih koli prerokovanj o gospodarskem in finančnem razvoju njihovih držav v prihodnjem desetletju 1970-1979.

Prav lahko pa jih je pripravilo do analiziranja tega razvoja v minulemu desetletju (1960-1969) ter se skoro vsi strinjajo v tem, da ostaja najresnejši svetovni problem naraščajoč prepad med bogatimi in revnimi državami.

Prav tako so enakih misli v tem, da Zahodna Nemčija in Japonska, državi, ki sta bili ob koncu druge svetovne vojne na tleh, grozita dosedanji severnoameriški gospodarski premoči na svetu.

Severnoameriška kriza

ZDA se v svojem gospodarstvu vedno bolj zapletajo v inflacijsko spiralo ter vedno bolj čutijo gospodarske posledice silno drage vietnamske vojne. Nixon s svojo politiko omejevanja cen doslej ni mogel zadržati stalne dražitve domačih proizvodov. Večina gospodarstvenikov napoveduje v ZDA gospodarsko krizo, medtem ko nekateri trdijo, da je že tu.

Ameriški gospodarski strokovnjaki govorijo o inflacijski krizi, ki zveni kot protislovje. Če bi brezposelnost narasla, bi bilo pričakovati, da bi cene padle. Toda ni se zgodilo ne eno ne drugo.

Skoro noben gospodarski strokovnjak ne dvomi, da bi ameriška gospodarska kriza učinkovala tudi na gospodarstvo skoro vsake države na svetu — tudi znotraj sovjetskega bloka. Trgovanje med Vzhodom in Zahodom se je v minulemu desetletju tako prepletlo med seboj, da sovjetski rubelj ni več neodvisen od finančnih razmer na newyorškem Wall Streetu.

Cene in plače so se v minulemu desetletju v večini držav dvigale. Nikomur ni bilo treba dokazovati, da je denar neprestano izgubljal na vrednosti.

Angleški funt, trenutno še vedno najmočnejša valuta na svetu, je n. pr. v zadnjem desetletju izgubil nad petindvajset odstotkov svoje vrednosti. Kakor vse druge valute, je postal žrtev spirale cen in plač.

Ljudje, ki so odvisni od vnaprej določenih finančnih dohodkov, najbolj trpijo vsled zvišanja cen. Nič drugače se jim ne bo godilo, napovedujejo gospodarski strokovnjaki, v nastopajočem desetletju.

Nixonovi gospodarski izvedenci se trudijo, da bi severnoameriško gospodarstvo spravili na varen tir, toda tako, da ne bi razvoj kje zastal. Kajti zavedajo se, da je gospodarski razvoj prav tako težko znova pognati v tek, kakor ga je težko zaustaviti.

Javna dela

V dobi pred drugo svetovno vojno, se pravi na začetku desetletja 1930-1939 je takratni severnoameriški predsednik Roosevelt skušal reševati in rešiti državno gospodarstvo popolnega razsula z načrtnim izvajanje javnih del. Moderni gospodarstveniki pa dvmijo, da bi isti sistem predstavljal zdravilo za gospodarsko krizo.

V Rooseveltovih časih so beli in črni delavci skupaj kopali jarke in opravljali druga težaška dela, ki jih je vpletala vlada. Danes so stroji močno skrčili potrebo človeških rok za opravljanje težkih del.

Še važnejše pa je v tem položaju zadržanje ameriških črnih delavcev, pri katerih je brezposelnost mnogo višja od števila belih nezaposlencev. Zahteva črncev za enake možnosti zaposlitve bi povzročila danes velik problem pri kakršnem koli reševanju gospodarske krize.

Podatki o brezposelnosti v ZDA za mesec november so presenetili večino gospodarstvenikov. Napovedovali so njen porast, v resnici pa je padla od 3,9 na 3,4 odstotka delavnega prebivalstva.

Težave inflacije

Kljub Nixonovemu proti-inflacijskemu programu severnoameriška industrija namerava povečati svojo proizvodno površino in količino izdelkov v prihodnjem desetletju.

Nixonova vlada je nameravala zadrževati gospodarsko ekspanzijo na dosedanji ravni.

Tudi Zahodna Nemčija ima svoje težave pri kontroliranju inflacije prav zaradi neprestanega gospodarskega razmaha. Minulega oktobra je nova socialistična zahodnonemška vlada pod predsedstvom Willy Brandta dvignila menjalno vrednost zahodnonemški marki.

Ta korak je bil v popolnem nasprotju z razvrednotenjem britanskega funta šterlinga (v novembru 1967) in francoskega franka (v avgustu 1969).

Eden od namenov dviga menjalne vrednosti zahodnonemške marke je bilo zmanjšanje že mnogo prevelikega viška v zunanjetrgovinski bilanci države. Ta višek se sedaj niža hitreje, kakor je bilo pričakovati.

Na drugi strani pa Anglija in Francija ugotavljata, da jima razvrednotenje njihovih valut pomaga pri prodaji njihovih proizvodov v tujini, prav kakor sta pričakovali.

V zadnjih štirih mesecih je Anglija pokazala zdrav višek v svoji zunanji trgovini. Njeni gospodarstveniki in laburistična vlada z optimizmom gledajo na nadaljnji gospodarski razvoj države.

Francosko gospodarstvo je bilo močno prizadeto lanskega maja vsled študentovsko-delavskih izžgredov, po katerih je bila vlada prisiljena zvišati delavstvu plače. Sedanji francoski predsednik Pompidou, ki je sam bivši bančnik, je po prevzemu oblasti od generala De Gaulle uvedel stroge finančne ukrepe, za katere trdi, da že kažejo pozitivne sadove za francosko gospodarstvo.

Bogati vedno bogatejši

Sovijska zveza, ki je na začetku minulega desetletja dvignila menjalno vrednost svojemu rublju, je prav tako dvignila svoje absolutno kontrolirano gospodarstvo na višjo raven, toda sovjetski gospodarski porast v minevajočem desetletju je bil za polovico manjši od severnoameriškega.

Japonska, kakor tudi njen zaveznik Zahodna Nemčija, sta se iz pepela, v katerem sta se znašli po drugi svetovni vojni, dvignili in postali industrijski veselici. Razen med krizo, ki je zadela Japonsko sredi minulega desetletja, je bilo njeno gospodarstvo v neprestanem razmahu.

Japonski bančniki so nedavno napovedali, da se bo sedanje japonsko gospodarstvo do sredine prihodnjega desetletja (1975) razmahnilo za skoro dvesto odstotkov.

Tako bogate države z neprestano naraščajočim gospodarstvom postajajo vedno bogatejše. Na žalost pa nerazvite dežele, z neprestano naraščajočim številom svojega prebivalstva, postajajo vedno revnejše.

Revščina na berglah

Ta naraščajoči prepad v življenjski ravni škoduje tako bogatim kakor revnim državam. Revna država ne more kupovati poplavo proizvodov, ki teče iz bogatih držav.

Razni programi o pomoči nerazvitim državam niso rešili tega vprašanja. V številnih primerih revna dežela uporablja tako pomoč kot bergle in šepa naprej, ne da bi mislila na modernizacijo svojega gospodarstva ali pa se zavzela za svojo gospodarsko tekmo na svetovnih tržiščih.

Kljub temu pa se je svetovna trgovina v minulemu desetletju razmahnila na vse strani. Svetovni izvoz se je podvojil, kljub vrsti političnih in gospodarskih kriz, ki so jih morale prestajati tako bogate kakor revne države.

Začasna zapora Sueškega prekopa leta 1956 in njegova dokončna zapora leta 1967 sta prisilili gospodarske vesile in druge države poiskati si petrolej, ki trenutno ostaja še vedno edino vsem dostopno pogonsko sredstvo, zahodno od Sueza. Odkrili so nova petrolejska ležišča, ki se raztezajo od Libije v severni Afriki pa tja do severnih obal Alaske.

Svetovni ladijski promet pa se je medtem usmeril okoli rtiča Dobre nade v južni Afriki iz Evrope in atlantskih obal severnoameriškega kontinenta na Bližnji, Srednji in Daljni vzhod.

skemu področju, kar bo koristilo vsem, ki delajo z mladino.

Med prvimi je objavljena druga polovica T. S. Eliotta: Umor v katedrali — in sicer vmesna igra in drugo delanje z umorom v stolnici 1170. leta. Celotno dramo so igrali 1965. leta ob 10-letnici Slov. kat. akad. društva. F. Papež je pripravil lep prevod, ki ga odključuje krepek jezik, kakor je to tudi predstava na odru pokazala.

V poglavju Knjige je naprej široko razmišljanje ob Brumnovi knjigi Iskaranja, katero je napisal Alfonz Čuk. Če navedem le naslednjo čukovo sodbo o knjigi, je povedani vse: „Knjiga je usedlina obširnega čitanja, prodornega razmišljanja in občutnega opazovanja ljudi in razmer... Njeno geslo je: Iskati resnico v Ljubezni.“ — Sledi Martina Jevnikarja že vsakoletni pričakovani in izčrpan pregled Slovenska knjiga v letu 1966 (nekoliko pozno). Po njem izvemo za produkcijo izvirmih del v domovini in čutimo smer in zagon ustvarjalnosti v njej. Je dragocen in koristen doprinos! — V zapiskih, ki zaključujejo revijo, piše M. Marolt o Bulgarian art in Jugoslavian art. oboje napisano v angleščini po Rajku Ložarju. — Papež piše o nemškem mislecu Karlu Jaspersu, na zaključku pa so zapisi kulturnih večerov in gledaliških predstav Slov. kult. akcije v letu 1968. V dodatku je celotno kazalo revije Meddobja desetega letnika, katerega je opremil arh. M. Eiletz in tiskala Editorial Baraga SRL v Buenos Airesu.

Ob koncu leta je primerno, da zaradi jasnosti, pa tudi, da bomo bolj razumeli razvoj v prihodnjem letu 1970, pregledamo v nekaj potezah razne dogodke delovanja in nehanja argentinskega javnega življenja v preteklem letu. Za boljše razvidnost bomo stvar obdelali ločeno na posamezna področja, katerim je javnost posvetila največ pozornosti. Tako kar po vrsti.

Córdoba — začetek spremembe

Ni mogoče zanikati, da je ponovno provinca Córdoba odločilna posegla v argentinsko življenje tudi letošnje leto. Položaj je bil do maja meseca popolnoma miren. Tedaj pa so se začeli pojavljati znaki nevihte. V Corrientesu, enem najbolj mirnih argentinskih mest (in provinc) je 16. maja umrl na posledicah strela študent Cabral, ki se je udeležil študentskega protesta proti povišanjem cen v univerzitetni menzi. Naslednji dan je v mestu Rosario padel 22 letni študent Bello. Štiri dni kasneje pa 15 letni metalurški vajenec Blanco. Prevrtnost in razdejanje se je tako razširilo, da je morala nastopiti vojska, proglasiti „zasilno stanje“ ter tako končno uvedla red.

A stvari se niso ustavile tu. 29. maja so kordobski sindikati napovedali aktivno stavko. Ob 11 dopoldne so pričeli z manifestacijami. Na čelo so stopili študentje, katere pa so kmalu nadomestili poklicni agitatorji. Ti so zagrnilo celo vpliv delavskih voditeljev: masa jih ni več poslušala. Tedaj se je začelo pravo revolucionarno gibanje, pod vodstvom levičarskih elementov. Morala je nastopiti vojska, in padalci so s težavo v dveh dneh vrnil mir razburkanemu mestu.

Posledice so bile velike. Vlada je v celoti odstopila. Predsednik Onganía je ostavke sprejel (razen drž. tajnika za delo) ter sestavil novo vlado. Mir se je počasi začel vračati v državo. Po številnih stankah, ki so sledile, se je stanje končno ustalilo. Vendar bo kordobski maj ostal v zgodovini kot dogodek, ki je močno spremenil smer delovanja Argentinske revolucije.

Gremiji za socialno dobo

Zanimiv je razvoj sindikalnega gibanja v preteklem letu. Lahko bi rekli, da se deli na tri obdobja: Pred majem, po maju do Vandorjeve smrti, in po njej do 4. decembra, ko se je začela nova doba, ki bo predvideno trajala do maja 1970.

Prva doba se je odlikovala po socialnem miru. Gremiji skoro niso stavkali, ne protestirali. Vodstva so se sicer delila v „opozicijo“ in „sodelujoče“, vendar bolj formalno kot pa po dejanjih. Zanimivo je to, da si gremiji niso upali pričeti s svojimi stavkami in protesti, dokler jim niso študentski nemiri ugladili pot in pripravili ugodno stanje. Tako so šele 30. maja 1969 napovedali prvo splošno stavko, odkar je bila na vladi Argentinska revolucija. Vendar tudi sedaj nastopanje ni bilo edino. Tako se je te stavke udeležilo le 57% vsega delavstva. Sledile so razne stavke posameznih gremijev, bolj iz socialnih kot pa iz političnih vzrokov.

Tedaj pa je sindikalni svet pretresel uboj metalurškega dirigenta Vandorja, ki je praktično 11 let bil najbolj reprezentativna figura argentinskega delavskega gibanja. Bil je znan tudi zaradi svojih političnih nastopov, ker se je zavzemal za „peronizem brez Perona“. Ta atentat je povzročil, da je vlada razglasila obsedno stanje (to je še danes v veljavi, a smatrajo, da bo odpravljeno z novim letom). Zaprtih je bilo več opozicionalnih sindikalistov. Tedaj se je mnogo govorilo, da se je Vandor pripravil na sporazum z vlado. Od tega dogodka naprej so njegovi pristaši stopili v relativno opozicijo. Izvedeni sta bili dve splošni stavki: 1. VII. (s strani opozicionalcev s Paseo Colón), ki je zavzemala 15% delavstva, ter 27. VIII. ki je zavzela 41% delavcev. Medtem so se vršila podtalna pogajanja med različnimi sindikati in vladnimi osebnostmi. Gremiji so dvignili stavko, napovedano za 29. in 30. oktobra, nakar je vlada, potem svojega delegata V. Suáreza strnila obe večji sindikalni skupini v eno samo organizacijo. 4. decembra je gen. Onganía nepričakovano podpisal dekret, s katerim je vrnil vodstvo CGT delavskim predstavnikom, imenovanim „komisija 23“. Ti so že napovedali, da bo normalizacijski kongres maja prihodnjega leta. Tedaj se bo dokončno odločila pot argentinskega delavskega gibanja v bodočnosti.

Če kaj je treba priznati sedanji vladi, da dela. Zlasti na polju velikih in malih javnih del. Vsak lahko opazi gradnjo ali popravilne cest, mostov, vodnih naprav itd. Tu bomo omenili le tri velika dela, ki so se začela ali pa končala v letu 1969. 9. januarja je predsednik položil temeljni kamen velikemu elektrovodnemu kompleksu Chocón-Cerro Colorado. Celotna investicija bo zahtevala 500 milijonov dolarjev. Začel bo obratovati predvideno leta 1973. Celotna električna zmogljivost bo 1,650.000 kilovatov. Namakal pa bo poleg tega 600.000 hektarjev zemlje. S tem bo Patagonija stopila na eno najvažnejših položajev narodne proizvodnje na tem polju.

Druga važna dograditev je bila montacija veleantene Balcarce, s katero je Argentina stopila v stik z vsem svetom preko satelita. Uradna otvoritev je bila 20. septembra ter je ob tej priliki govoril Argentinini direktno sv. oče Pavel VI. Sedaj se vse zveze, telefonske, radijske in televizijske vršijo potom satelita.

Zadnje večje delo pa, ki smo o njem pred kratkim poročali, je podvodni tunel Hernandarias, ki povezuje Santa Fé in Paraná pod reko Paraná. S tem je odprta važna pot v mezopotamsko področje, ki je tako stopilo iz svoje izoliranosti. Doslej se je namreč ves promet vršil potom počasnih in starih motornih slavov.

Za prihodnje leto se naznanjajo še večje investicije. Povišan državni proračun bo zlasti dal poudarek na javna dela. S tem bo tudi gospodarstvu dan močan porast, ki bo zagotovilo argentinskega gospodarskega napredka.

Vprašanje

(Iz pisma)

„Imel sem pogovore z marksisti — Ljubljanci. Dialog je z njimi nemogoč. Marksizem in navadno humanistično pojmovanje človeka in njegove svobode, da ne govorim o krščanstvu, nista združljiva! Posebno še v nejasnih in zraven še megalomanskih, kar je najbolj smešno, glavah ljubljanskih marksistov. „Smi in ostanemo, vas (op.: emigrante) preziramo. tu (doma) bodo pa plesali, kakor mi hočemo.“ To je bil edini zaključek razgovorov. Bili so pa besni, ko sem jih spomnil, kako so lizali pete Stalinu in v njegovem imenu streljali nedolžne ljudi, kako so pred in med revolucijo kolaborirali z največjimi kriminalci, kako sežigajo to, kar so še včeraj molili, kako „izvažajo“ delovno silo kot navadni trgovci s sužnji, kako se kot obsedenci borijo proti zahodnemu kapitalizmu, obenem pa so pripravljeno prodati za marke in dolarje vse — skratka, da so neznajčajši brez kakršnekoli časti in vesti. — S svojim delovanjem ne samo da ubijajo; tako znajo delati, da ubijajo tudi več muh na en mah. Na kmeta se pritiska, delavca se slabo plačuje, zato kmet in delavec zapuščata svoja mesta. Tako prihaja do zaželenih „nove strukture“ in taka politika dosega svoje: kmetje odhajajo v mesta, delavci pa v tujino, v Nemčijo, kar pomeni, da prihaja vedno več močne (nemške) valute v Jugoslavijo, istočasno pa se tudi ustvarja vakuum. ki ga počasi zasedajo „bratje“ z juga. Ali se kdaj vprašujete, kako se bo to končalo?“

ODGOVOR

Da. Se sprašujemo. In tudi za odgovor vemo:

Alojz Gradnik

NAŠA ZEMLJA

„Jaz sem kohorte rimske tu že zrla, od divjih Hunov sem bila teptana, krčdela Obrov, Gotov in Markomana in Langobardov so čez mene drla.

Uničevala me je, ni me strla sekira lakomnega Benečana, ne bič ne meč ne križi Habsburžana vsem njim samo grobove sem odprla.

Vsi so bili za mene samo hrana, da sem došla vas, ki razorana sem pila morje vaših solz in znoj.

Se vam bom dom in še vam bom ognjišče in še prostrana bodo polja moja sovragom vašim vsem pokopališče.“

Tako se bo končalo!

MEDDOBJE — Revija Slovenske kulturne akcije

štev. 4-6, uredila R. Jurčec in T. Debeljak

S to trojno številko v enem zvezku je zaključen deseti letnik revije, ki je označen z letnicami 1967—1969. Upamo, da bo novo uredništvo poskušalo izpolniti obljubo in dolg svojim naročnikom in poskrbelo za redno izhajanje revije. To bo vrnilo zaupanje in resnost reviji in Slovenski kulturni akciji.

Leposlovje so prispevali: pesmi Karel Mauser in Vladimir Kos ter Lojze Hija prozo Osvojenjen.

Mauser je v šestih pesmih (Milost, Večer v parku, Spomini, Vdanost, Pesnikova molitev, Pomladni večeri) natočil mehke impresije: slika trenutna doživljaja z močjo in v globino. Človek mu je hvaležen za lepoto in toploto, ki jo doživlja z njim ob teh pesmih. — Vladimir Kos: Opera v zelenem (iz pripravljene zbirke Ljubezen in smrt in še nekaj) je simfonija barv in podob japonske zemlje s svojimi raznolikostmi in značilnostmi. — Proza Ilije Osvojenjen (odlomki) me je presenetila: ne toliko zaradi snovi (dnevi ob koncu zadnje vojne), bolj po realističnem prijemu, napetosti pripovedovanja in sočnem jeziku. Z veseljem pričakujemo celotno delo.

France Papež je objavil svoječasno predavanje — esej o Podobi človeka pri Ivanu Cankarju: o človeku in njegovem hrepenenju, povezanosti z zemlja in narodom; o umetnosti v širokem,

večnem, nadčloveškem smislu; o poetu in kritiku, o besedi in snovi. Papeževe ugotovitve, ki so tako s pozitivne in negativne strani obdelane, so podprte s citati iz najlepših Cankarjevih del, vendar se mi zdi, da ne izklesajo dovolj jasno podobe Cankarjevega človeka.

Mnogo se je zadnja leta govorilo in tudi pisalo o dialogu, aktualni temi, pri kateri je bilo treba marsikaj razjasniti. Dr. Mirko Gogala prispeva razpravo Teologija dialoga: v njej jasno analizira pojem in vsebino dialoga ter komponente, ki jih ta zahteva od obeh strani. Ozre se na stališče Cerkve ob tem važnem občilnem sredstvu med ljudmi, analizira pa tudi dialog med nami v emigraciji in preko nje z našo domovino. Izvajanja opira v glavnem na papeževo okrožnico Ecclesiam suam.

Dr. Vinko Brumen: Dialog med nami. Avtor uvodoma pravi: „Bistvo dialoga je v tem, da prislunemo, kaj misli drugi in zakaj misli tako; da povemo, kaj mi mislimo in zakaj. da pri tem vsi iščemo le resnico, ne pa svoje zmag.“ Brumen je obdelal dialoge na cerkvenem, političnem, kulturnem, organizacijskem področju. Njegova študija je kondenzirana na najvažnejše. Predvsem na kulturnem področju bi bil poklican kaj več povedati (o kritiki, občinstvu...), je pa nanizal pravo bogatijo misli in napotil h generacij-

Vlažna vročina puhti nad mestom. Sonce neusmiljeno žge. Pločniki in ulice so razbeljeni. Z nočjo zagori mesto v tisočeri barvastih lučih. V izložbenih oknih so razstavljeni božična drevesca; ljudje se pripravljajo na praznovanje božiča.

Predmestje. Lesene barake so nakopičene druga poleg druge. V popoldanskim urah je vročina v barakah nezno. Spanec je marsikaterega zazibal v sen. Zaslisi se kakor grom in plamen objame leseno barako. Naenkrat je vsa v ognju. Otroški in ženski jok se mešata med prasketanje ognja, ki se naglo širi na bližnje kočje. Suhe lesene bajte gore kakor slama. Ljudje vpijejo, jočejo, skušajo si rešiti vsaj golo življenje. Plamen objemlje in se plaši, kakor ognjen zmaj. Kar doseže, uniči. V kratkih urah je velik del naselja eno samo pogorišče. Nesrečni ljudje so brez strehe, brez skromnega doma.

Božič. Tisti sveti božični večer. ki nam je sladko v spominu. Ves bel in zasnežen s skrivnostnimi rožami na oknih in ledenimi svečami ob strešnem žlebu. Duh po kadilu in božičnih dobrotah. V kotu jaslice. Marija se skrivnostno ljubeče sklanja nad Jezuškom, sveti Jožef skrbno varuje svojo družino. Radovedni pastirčki in bele ovčice, ki se pasejo po zelenem mahu. Tih, skrivnostno doživeti slovenskih božičnih praznikov. Polnočnica in petje božičnih pesmi. Sveta noč, blažena noč...

Kakor da bi mu res nekdo zapel znano melodijo, se mu zdi. Zdrzne se, z roko si gre preko čela, lepa slika se izgublja kakor privid. Da bi še enkrat doživel lepoto božične skrivnosti, da bi mogel verovati, kakor takrat. ko je bil otrok, in se je boječe držal matere ter s široko odprtimi očmi gledal v jaslice. Danes je še veroval? K maši je še hodil bolj iz navade, ker se mu je zdelo, da nedelji nekaj manjka, če ni šel v cerkev. Vendar je na dnu srca še vedno tlela želja po srečanju z Bogom neutrušena. Žeja, iskanje, hrepenenje po Najvišjem. Samotni popotnik je iskal božje bližine.

Noč pada nad mesto. Vse je veselo, razburjeno, nasmevano. Bengalski ognji se prižigajo v temo in pokanje raket trga nočni mir. Ljudje praznujejo. Kaj? Kristusov prihod? Ob obloženih mizah in polnih steklenicah se veseljačijo. Se zavedajo, da obhajajo praznik Ljubezni? Zabava in smeh, šumeča pijača in bengalski ognji udušijo glas vesti, ki rahlo kliče. Tudi zate se je rodil Kristus.

In rodila je Sina, ga povila v plenice in položila v jasli, ker zanju ni bilo prostora v mestu...

Ni prostora v srcih ljudi, ne Zanj ne za brate v stiski.

Pastirji pa so čuli pri čredi na prostem in, glej, prikaže se jim angel in jim oznani blagovest.

Ožgani goli koli, ostanki pogorelih barak žalostno štrle v noč. Bedno praznujejo praznike pogoreli najrevnejšega mestnega predela. Zasilno nameščeni v šoli ali v revnem „misijonskem središču“ drugi prenočujejo pod milim nebom kakor pastirji na betlehemskih poljanah. Jim ni božje Dete zelo, zelo blizu? Mu niso zelo podobni, brezdomci brez strehe?

Polnočnica na prostem privabi mnogo ljudi. Dvorišče „misijonskega središča“ je napolnjeno do zadnjega kotička. Otroci, stari in mladi moški in ženske zbrano sledijo sv. maši. Navdušeno prepjevajo.

Noč miru, noč ljubezni... To ni povest, resnična zgodba je današnjega časa. Godi se prav blizu, samo nekaj kilometrov od našega mesta.

Sveta noč, blažena noč, mehka, božajoča, stara, a vedno nova melodija doni po prostoru. Takrat se je odločil. S hitrim, nemirnim korakom je stopil k spovednici in pokleknil. Zdelo se mu je, da se mu smehlja nevidna mamina podobna in da božje Dete steguje svoje ročice in blagoslavlja prav njega.

Tele vrstice posvečam tebi, samotni neznanec. Srečen praznik ljubezni, dragi neznan prijatelj.

Metka Mizerit

ZBORNİK SVOBODNE SLOVENIJE 1969

je že izšel

Obsega 354 strani, ki predstavljajo najširši pregled vsega emigrantskega življenja po svetu, dogajanja v zamejstvu, pa tudi v domovini.

Nabavite si ga lahko:

V Argentini: v vseh slovenskih domovih in pri stalnih poverjenikih.

V ZDA: pri Ligi ameriških katoliških Slovencev v New Yorku.

V Clevelandu: v Slovenski pisarni.

V Kanadi: v Slovenski pisarni v Torontu.

Zbornik 1969 najlepše darilo!

Otroški kotiček

Ob Jezuškovem rojstvu

Večer je v družini tisti del dneva, ko se družina zbere skupaj, da po trudu in naporih v miru in veselju preživi par ur. V mnogih naših družinah je še navada, da dedek ali očka, pripovedujeta otrokom prezanimive pravljice in povestice.

Od vseh večerov v letu, pa je najbolj lep in skrivnosten — sveti večer. Kajne otroci, kako se ga že veselite: komaj se bo stemnilo, komaj boste zmolili angelovo češčenje, že boste pohiteli z očetom v vse hišne prostore, da jih pokopite in pokadite, da bo ves večer lepo prijetno dišalo po kadilu. Nato boste molili sveti rožni venec pri jaslicah, in še zapeli premilo melodijo: Sveta noč, blažena noč...

In tudi k polnočnici boste pohiteli, k slovenski polnočnici, da skupno z duhovnikom zapojete:

*Slava Bogu na višavah
in na zemlji mir ljudem!*

O, res, mir ljudem na zemlji! Jezušček ga je v Betlehemu, v revnih jaslicah prinesel na ta svet med ljudstva, ki so pozabila, da so „enega Očeta sinovi“. Mir je prinesel Jezušček, pa ljudje ga niso sprejeli. Saj z njegovim prihodom na svet ni hotelo biti konca vojskam in ropom, požigom in ječam, lakoti in trpljenju, ker so ljudje kaj kmalu pozabili na Kristusovo zapoved: Ljubite se med seboj!

Zato, predragi, molite na sveto božično noč, ki je prinesla na zemljo mir, da nam Gospod da svoj mir, ki nam ga svet noče in noče dati. Vaše molitve, ki prihajajo iz nedolžnih src, bo božje Detece gotovo bolj poslušalo. Kako lepo bo potem v sicer tako solzni in revni naši dolini.

Silvin Sardenko

BOŽIČ

*Zimski mož, zimski mož
poln je, poln belih rož.
Beli dan, beli dan
poln je, poln črnih vran.*

*Sveta noč, sveta noč —
Marija hodi mimo koč.
Brž domov, brž domov,
Marija nese Blagoslov.*

V soboto, 20. decembra, je bil v gornji dvorani Slovenske hiše 9. prosvetni večer osrednjega društva „Zedinjena Slovenija“. S samostojnim koncertom je nastopil dekliški pevski zbor iz Castelarja, ki ga vodi ga. Marija Fink Geržiničeva.

V zadnjem času je zbor nastopil štirikrat v sklopu argentinskih medšolskih pevskih koncertov. Ker so peli „šolski“ zbori je dekliška skupina nastopala kot „Colegio esloveno“, kar je dejansko deloma res, saj veliko mladih pevki obiskuje slovensko šolo v Castelarju oz. druge ali pa že hodi v slovenski srednješolski tečaj. — Proti koncu šolskega leta je bila zaključna pevka prireditev v dvorani „Bellas artes“ v Moronu. Za to priložnost so bili izbrani trije pevski zbori. Med temi slovenski dekliški zbor iz Castelarja. Poleg tega pa je že pred časom ta zbor nastopil po radiu v programu „Cantan nuestras escuelas“ („Pojemo naše šole“), ki ima že večletno tradicijo, zato je med domačini dobro poznan in poslušan.

Božična želja

Po članku v številki 48 našega lista (Anica Kralj: Brat prosí pomoči) in s tem v zvezi po oglasih Zveze slovenskih žena v Sv. Sloveniji in Oznanilu s prošnjo za pomoč, je med drugimi postal g. E. C. pozoren na ustanovitev Socialnega odseka pri omenjeni organizaciji in na izredno požrtvovalno skrbnost, s katero se ob naraščajočih potrebah zavzemajo naše gospe za osamele bolnike, za revne, za sirote, za kakorkoli zapuščene in potrebne rojake.

Iz lastnega nagiba se je ta gospod (ne želi biti imenovan) prijavil pri eni od gospe odbornice s primernim zneskom in se ponudil kot prvi redni podporni član, če bi se Zveza odločila vpeljati poleg rednega članstva, ki lahko zajame le matere in žene, tudi podpornike, kar bi vsem rojakom omogočalo sodelovanje pri tej bratoljubni akciji.

Na pobudo omenjenega rojaka vabi Zveza slovenskih mater in žena vse slovenske matere in žene, vse slovenske moške, dekleta in fante, ki niso ali ne morejo biti organizaciji v oporo bodisi posredno ali neposredno z aktivnim delom (npr. po družinskih članih), naj se po svojih možnostih prijavijo zvezi Socialnemu odseku kot redni podporni člani, najsi bo z mesečnim ali letnimi prispevki, z večjimi, manjšimi ali najmanjšimi vsotami.

Vsak znesek bo uporabljen smotno in po najboljši vesti za resnično potrebne in zapuščene, noben groš ne bo dodeljen v neprimerne namene.

Kakorkoli je lahko velika vnema sodelujočih, ne more taka zamisel imeti dolgotrajnejših uspehov, če sloni breme vsega dela in dajatev le na nekaj ramenih. Šele, ko zajame širok krog pomočnikov v tej ali oni obliki, se lahko

S tem ko drugim pojejo o Slovincih, si same sebi dopovedujejo, da so po atu in mami Slovenke, čeprav zaradi posebnih razmer rojene v Argentini. In čez nekaj let komaj bodo te mlade pevke postale mlade žene in matere. In čez teh nekaj let komaj — o tem smo lahko prepričani —, ne bodo mogle zamolčati bogatega repertoarja, ki jim ga sedaj s tedenskimi vajami zbira ga. dirigentka (to bo tudi njeno daljnoročno zadoščenje). S slovenskim cerkvenim in narodnim petjem bodo ta današnja dekleta sodelovale tudi pri uredništvu izseljenjskega programa, ki je v posredovanju slovenskega in krščanskega izročila novemu rodu in v grajenju svobodne Slovenije v svetu.

Pred slovensko javnostjo je zbor od ustanovitve pred nekaj leti do danes precejkrat nastopil. Včasih samostojno, včasih s sodelovanjem na raznih proslavah.

Sobotni program so sestavljale štiri skupine pesmi.

Z naslednjimi besedili je g. Marko Fink lepo povezoval celoten program in posamezne skupine v zaključene enote.

V prvi skupini je bilo četrto umetnih pesmi slovenskih skladateljev. V vseh utriplje narava; človek vdihava zrak živalskega in rastlinskega sveta in iz dogajanja tod se pesniku — dvakrat je to župančič — in komponistu porajajo simboli za naše življenje. Pesmi: Alojzij Geržinič: Zarja; Ivan Laharnar: Slana; Breda Štek: Medved z medom; Matija Tomc: Kolo.

Okrog znamenite Goethejeve in Schubertove pesmi o cvetici v logu, v kateri se družita preprostost ljudskega navdih in prefinjenost umetnikovega občutja, se vrstita dve veseli, dá, razposajeni španski popevki in se oglasi tirolski jodler. Pesmi: Del cancionero español: La Frolera; Franz Schubert: Heidenröslein.

postavi na trdnjše temelje in zagotovi trajnejši obstoj delovanje, pa tudi kontinuiteto v dojavjanju novih sredstev in sodelavcev.

Razumevanje in uvidevnost do bližnjega v potrebi sta izraz zrelosti človekove in merilo za veličino njegove biti. Zato je mnogoteran uspeh tega vabila letošnja božična želja naših mater in žena. Odziv nanj pa bodi vsakemu posamezniku in nam vsem skupaj najlepše božično voščilo, ki ga moremo položiti v jaslice novorojenemu Detetu kot dar svojemu narodu.

Prijave sprejemajo gospe odbornice osebno in Zveza slovenskih mater in žena s seležem v Slovenski hiši na Ramca Falconu 4158 ter njen odsek San Justo v Slovenskem domu.

dp.

Pričujoča dvojna številka Svobodne Slovenije je zadnja v letošnjem letu. Ker pade novo leto na četrtek, bo prihodnja številka, prva v letu 1970 izšla v četrtek, 8. januarja.

Uredništvo

Moja prva polnočnica

Od cerkve se je naenkrat odrgalo pritrkavanje.

Spomnim se, kako sem moledoval in prosil zdaj dedka, ki je žulil pipico za zapečkom. zdaj starejšega brata, ki se je sukalo okoli jaslic, zdaj spet očeta, ki je še pozno zvečer brkljal po hlevu. Toda nihče se me ni usmili. Nazadnje sem šel k materi, dasi me je bila že prejšnji večer odpravila, češ da bom zmrznil, še preden bom prišel do cerkve.

S solznimi očmi sem je vlekel za roko in krilo, a vse zastoj. Ni se dala preprostiti. Šele ko sem zahteval prav na glas, se je starejši brat potegnil zame. Najprvo je zahrkal, kar se je meni zdelo na moč sumljivo, nato pa se je mati takoj vdala.

„Boš pa šel, pustež. Saj ne nehaš prej. Toda naprej ti povem, da se mi ne cmeri v cerkvi, če te bo zeblo. Ura je šele devet. Do enajstih boš legel, takrat te bom pa poklicala.“

Odpeljala me je v čumnato. Meni se je zdelo silno čudno, da bi bila ura šele devet, ko sem se vendar ves večer tako mučil, da me ni zmagal zaspanec. Toda vse moje ugovarjanje ni nič pomagalo.

„Pa da me boste res poklicali,“ sem se krčevito branil materinih rok. ki so me začele razpravljati. Znova sem se začel cmeriti in še danes se čudim, da me mati ni udarila.

„Presneti otrok, kakšen je,“ se je jezila. „Pa napravljen leži!“

„Pa da ne boste pozabili,“ sem za-

klical za njo, ko je že precej huda zaloputnila vrata.

Meni se je zdelo vse to nekam sumljivo. Kar sapa sem zadrževal in prisluškoval.

„Saj bo zaspal.“ je godel starejši brat. „Zaspanec ga je mučil, zato je tako sitnaril. Zakaj ga pa že prej niste spravili spat?“

„Ko pa hoče povsod biti,“ me je že skoraj nežno zagovarjala mati. Morda jo je ganila moja trdovratnost.

„Časa imamo še precej,“ je zabundal od nekod očetov glas. „Do enajstih bo že zaspal.“

Tako so se menili sem in tja. Jaz sem sedel na postelji, zavil v odejo, in drobno vlekel na ušesa. Sedaj sem vedel, da so me hoteli prevarati. Jezica me je popadla, skobacal sem se s postelje, in sedel kar na tla, z glavno naslonjeno na posteljno stranico. Bal sem se namreč, da bi v postelji zaspal.

Vendar se me je tudi na tleh začel lotevati spanec. Govorjenje, ki je prihajalo iz hiše, se mi je zdelo kakor prijeto brundanje. Zaspal sem. Ne vem ravno koliko časa, toda tega se pa še dobro spominjam, kako sem se nenadoma prebudil in splešno prisluhnil.

Starejši brat je na tistem pel božično pesem, dedek za zapečkom je pokalšjeval, mati pa je nekaj iskala po omari. tako sem slutil iz šumenja.

Od cerkve se je pljusnilo pritrkavanje in začul sem očetov glas: „Pa pojdim!“

Že so bili v veži in brez mene. Kakor brezumen sem se zagnal proti vratom in sam ne vem, kar padel sem na sredo hiše. Nato sem se spustil v jok in

se drl tako nazarensko, da je mati vsa preplašena pritekla nazaj. Čutil sem, da bom z jokom še največ opravil.

„Že tako smo pozni,“ me je hitela mati napravljati. „Ti ihta ti otroška! Vsaj tiho bodi,“ je rekla, ko mi je obrisala solze z dlanjo.

Že se mi je razvedril obraz. Ko sem bil dobro zavil, sva se poslovila od dedka. V veži pa me je pobožala po obrazu:

„Ti revček ti, čisto smo pozabili nate.“

Jaz pa sem že na vse pozabil, na jok in sedenje, in sem kakor omamljen prisluškoval pritrkavanju ter zrl draguljasto odejo. ki jo je srebrila mesečina. Kmalu smo zagledali pred seboj razsvetljeno cerkev. In ko smo stopili v božji hram, se mi je kar zamejilo pred očmi od same lepote.

To pa moram še povedati ob koncu. V cerkvi, kjer sem sedel poleg matere, sem zaspal. Nazaj grede pa me je moral oče ob koncu poti še nesti, ker me je strahovito zeblo in sem se v zapanosti kar opotekal.

Doma sem molče izginil v kamrico in takoj zaspal. V spanju pa so mi neprestano brneli v ušesih glasovi orgel. V čudovitih barvah se je razsvetlila vse okrog mene in v tej nebeški mavrici sem zagledal Detece, ki mi je o Njem pripovedovala mamica. Prijazno se mi je smehljalo in jaz sem stegoval ročice, da bi pobožal božje Dete. A bilo je predač...

Spomin na ta večer me navda vselej z nepopisno blaženostjo.

Karel Mauser

POMEN USTOLIČENJA KOROŠKIH VOJVOD NA GOSPOSVETSKEM POLJU

Almanah 5. letnika srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka v Bs. Airesu

Tudi letos so dijakinje in dijaki 5. (zadnjega) letnika Slovenskega srednješolskega tečaja Marka Bajuka v Buenos Airesu izdali svoj Almanah. Vanj so s pisano besedo in risbami sodelovali vsi petošolci. Almanah, ki obsega 32 strani, je opremila Polona Osterc, zaglavja posameznim člankom pa je napravila Anica Rode.

V uvodni besedi, ki jo je podpisalo vseh deset petošolcev, se skupno poslavljajo od srednješolskega tečaja in dajejo vzpodbudo vsem "naslednikom". Sledijo članki, po abecedni vrsti sodelavčevega primka: Pavla Andrejak piše o delu ravnatelja Marka Bajuka, glas-

Vodstvo tečaja Marka Bajuka se je med šolskim letom odločilo razpisati med dijaki nagrado za najboljšo razpravo o temi: **Pomen ustoličenja koroških vojvod na Gosposvetnem polju**. Nagrado je dobil petošolec Tomaz Debevec. Njegova razprava je bila natisnjena v zgoraj omenjenem Almanahu in jo ponatiskujemo našim bralcem: odraslim, da vidijo tehtnost in višino slovenske izobrazbe na tečaju, mladini, da ji bo v vzpodbudo za ohranitev zvestobe slovenskim izročilom:

Če bi hoteli tuju opisati zanimivosti našega srednjega veka, bi mu brez dvoma povedali o ustoličenju koroških vojvod pri Gospe Sveti.

Pri tem edinstvenem aktu je naš slovenski svobodni kmet kosez, ne kot izvoljen, vendar priznani predstavnik naroda volil svojega kneza.

Nekaj izrednega za tisti čas, saj fevdalni sistem še daleč ni bil v zatonu. Fevdalizem je bil družbeni gospodarski red, ki je nastal z razpadom antičnega ruženjstva: obsega dolgo zgodovinsko obdobje od 5. do 18. stoletja. Gospodarski temelj fevdalizma je bilo fevdalno posestvo, sestavljeno iz fevdalčevega gospodarstva in večjega ali manjšega števila kmečkih gospodarstev, katerih lastniki so bili v tlačarski odvisnosti od fevdalca.

Ta volitev kneza, vojvode, je simbol najstarejše tradicije slovenske svobode" (dr. B. Vošnjak, Zbornik SS 1960). Slovenija je bila v tem hudem fevdalizmu edina „vredna sestra druge slovenske demokracije, Novgorodske mestne republike“. kakor je omenil zgodovinar France Dolinar. Veliki Novgorod je bilo važno trgovsko mesto jugovzhodno od današnjega Leningrada v Rusiji, ob Ilmenskem jezeru. Kneževina, katero primerjamo s Karantanijo, je obstajala od 11. do 15. stol. (1478), ko je bila prišla v oblast moskovskih knezov.

„Koroška knežja ceremonija nima tekmeča v svetu“ (zgodovinar filozof Bodin v „Republiki“) in „noben drug narod nima takšnega primera državnega simbolizma“ (Pij II. Asiae Europae elegantiissima descriptio).

Znameniti obred ustoličevanja se je vršil več kot 250 let, to je od 1161 do 1414 (zadnji knez je bil Ernest Zelzani).

benika kot pevovodje znamenite „Pevske zveze“ v predvojni Sloveniji; Tomaz Debevec je obdelal Pomen ustoličenja koroških vojvod na Gosposvetnem polju; Martino Jeločnik zanima problem človeka na Luni — in mi?; slovenskega kmeta in argentinskega gaucha primerja Cveta Malalan v razpravi Kmet in gaucho v mojih očeh; o Rekreativni razmišlja Terezka Osojnik; Križem po Córdoba nas vodi Zofija Pograjc; Nika Potočnika zanima Razvoj letalskega prometa; Čistost jezika je Anici Rode nujnost za slovensko emigracijo; Milena Šenk pa nas popelje v eksaktni svet Matematike.

Ni pa bila ta doba edina, v kateri se je naš narod zavedel politične svobode v odločanju. Kneževanje se je pojavilo prvič, ko je vladal frankovski trgovec Samo, takoj po končni naseelitvi. Dobili smo prve državne organizacije. Kot osnovno državno edinicu v prazgodovini so naši predniki prinesli izza Karpatov v novo domovino, politično enoto z imenom rod, kar predstavlja vse, ki so živeli kot enakopravni člani ene hišne skupnosti. Več rodov skupaj, združenih po krvnem sorodstvu in kultu skupnih hožanstev, je spadalo pod okrilje enega bratstva. Rodovom na čelu so stali staroste ali starešine. Večje edince, ki so družile po kultih, krvnih, gospodarstvenih in političnih koristih povezane rodove so bile župe in župani na čelu. Župna središča so bila utrjena gradišča.

Tako vidimo, da Staroslovenci kakor drugi južnoslovanski narodi nismo imeli nič kaj posebno državno organizacijo, če jo primerjamo istočasno z zahodno Evropo. Prav zato je obred pri Gospe Sveti tako edinstven.

Po Samovi smrti so se župe karantanskih Slovencev združile v svobodno Karantansko kneževino. To se pravi, da so Sclaveni (tako so nam pravili v tistem času) volili svobodno svojega kneza in to še celo pod bavarsko nadoblastjo.

Pod kneževanjem Boruta je mongolsko plemo Obrov postalo nevarno Karantanski kneževini. Knez je torej prosil pomoč pri Bavarcih, ki so premagali Obre. Istočasno so porabili priliko in se polastili Karantanije. Odpeljali so Borutovega sina Gorazda in nečaka Hotimira kot talca. Na Bavarskem sta se spreobrnila v krščansko vero in postala prva slovenska kristjana.

Nekaj časa potem so Franki dobili

nadoblast nad Bavarci in je Hotimir z dovoljenjem frankovskega kralja Pipina postal knez na pol svobodnem narodu.

Začelo se je nasilno pokristjanjevanje, čeprav se je temu narod upiral (primer pri Prešernu „Krst pri Savici“).

Novi kralj Frankov Karel Veliki (742—814) je pustil Karantancem domače kneze in domačo notranjo upravo. To je trajalo pri naslednjih knezih: Valtuenska (ali Voljkun, Volkun, Vladuh), Pribislav, Semika, Stojimir in končno Etgard, ki se je pridružil uprom južnih Slovanov (819).

Spet za časa Pribina (od 847, Slovak po rodu), in Koclja smo dobili nekaj svobode. Nato knez Rastislav (iz Panonske nižine pri Blatnem jezeru) je veliko pomenil za nas, ko je prosil bizantinskega cesarja misijonarjev, kot sta bila sveta brata Ciril in Metod.

Ko Metod (Ciril je umrl leta 869) ni mogel več širiti nauka med Slovenci, je izginil istočasno tudi knez Kocelj, ker ga je podpiral. Tako tudi s Koceljevo smrtjo srednjeveška polsvobodna kneževina Slovencev.

Od tedaj naprej so bili Slovenci podrejeni nemškemu knezom, ki jih je izbral sam cesar.

Glavnina našega naroda v tistih časih je bil fevdalni kmet in z njim kosez, svobodni kmet. Njegova vloga v zgodovini je važna kot stanovska in naselbinska skupnost. Teh svobodnih kmetov je ostalo zelo malo ob koncu prvega tisočletja.

Nemci so nadaljevali vedno bolj z germanizacijo. Naseljevali so svoje ljudi po slovenskih krajih.

Ob koncu 12. stoletja in v začetku 13. se je socialni položaj kmečkega prebivalstva izboljšal pod vplivom sprememb pri dvornem gospodarstvu in zaradi intenzivne notranje kolonizacije in pritoka novih doseljencev.

Kmet se je približal položaju polsvobodnih. Izboljšal se je predvsem položaj hlapca-sužnja, ki je veljal prej le kot stvar. Hlapci-sužnji so se socialno dvignili na stopnjo tako imenovanih svobodnikov, ki so živeli na kmetijah, katere so dobili v najem na podlagi odklopa fevdalnega gospoda.

Svobodni kmetje, kosezi, tudi proti koncu srednjega veka niso izgubili. Vendar je bilo zelo malo kosezov, ki so znali ohraniti svojo svobodo. Tega predstavnika svobodnega stauu, gospodarja svoje zemlje, bi lahko imenovali našega srednjeveškega plemiča. Ti so ustoličevali v imenu naroda, svojega lastnega kneza.

Ves narod kot tak ne more biti navzoč pri vseh ceremonijah, zato ga bato pa svobodni kmet, čigar predniki so bili borci za narodno svobodo. V tem je živ dokaz, da je v narodu izvor oblasti.

Obred ustoličenja se je vršil blizu

Krnskega gradu in se je delil na dva glavna dela: prvič ustoličenje na knežji kamen in drugič: poklonitev pred vojvodskim prestolom sredi Gosposvetkega polja.

Na dan ustoličevanja je ustoličevalec z rdečimi vezalkami brezbržno posedal na knežjem kamnu in pričakoval kneza ter njegovo spremstvo. Na glavi je imel siv klobuk z istobarvnim trakom, na nogah kmečke čevlje. Oblečen pa je bil v sivem suknjiču in plašču ter rdečem pasu. Plašč je bil isti, kakor so ga takrat nosili koroški kmetje. Imel je tudi rdečo torbo.

Začne se obred ustoličevanja: spreved prihaja, paži in nosilci križa, škofje in ostali duhovniki, oboroženi in plemenitaši. V tem sprevedu hodi mož v obleki slovenskega kmeta. Ta je bodoči vladar. Odložil je kneževski škrlat in hermelin in se prikaže kot navaden kmet pred ustoličevalcem, ki je sedel s prekrižanimi rokami in gledal knezu v obraz. Vodi lisastega bika in kobilo iste barve.

Ustoličevalec vpraša kneza: „Kdo se mi približuje?“ Goriški grof palatin Koroške, odgovarja v starem slovenskem jeziku: „To je gospodar!“ Zopet vpraša ustoličevalec: „Ali je pravičen sodnik, ki bo skrbel za ljudstvo?“

Ko je kmet-ustoličevalec dobil pritrjujoč odgovor, je zopet vprašal: „Kaj pa dobim, če zapustim ta sedež?“ Goriški grof je odgovoril: „Plačal bom zato 60 zlatnikov! Živina bo tvoja in hiša brez davka!“

Kmet-ustoličevalec je nato prevzel bika in kobilo ter odšel. Potem je šel knez zasedel kamen. Ljudstvo ga je pozdravljalo, oblečenega še vedno v kmečko obleko. Može in žene so prepevali okrog njega stroslovenske pesmi, zahvaljujoč se Bogu, da jim je poslal gospodarja po njih želji in volji. Za tem je ljudstvo peljalo kneza trikrat okoli kamna. Slednjič je knez zavihel goli meč. Še vedno v kmečki obleki je pil iz slovenskega klobuka. požirek sveže vode. Po ustoličevanju se je odpravil novi glavar s spremstvom goriškega grofa in dvajsetih zastavonih, ki so predstavljali različne kraje naroda v cerkev Gospe Svete. (Nekatere kraje so bile: Vzhodna krajina ob Donavi, Karantanska, Podravska, Savinjska, Kranjska, Istrska, Furlanska, Veronska krajina).

Krški škof ga je mazilil. Nato je zapustil tempel in se opravil v sijajno kneževsko obleko.

Drugi del ceremonije je bila poklonitev na Gosposvetnem polju pred vojvodskim prestolom.

Ob tej priliki je knez sedeč na svojem prestolu podeljeval fevde in vazali so se mu klanjali.

Vojvodski sedež je zasedel knez, zapadnega goriški grof. Tu sta zedinjena dva svetova. Karantanija je vzhodna in zahodna država.

Brez dvoma vidimo, kakšno vlogo je imel ustoličevalec. Svobodni kmet je bil sredina tega poteka. Začasno zavzema knežji kamen in tako zastopa svoje ljudstvo. Kamen je jedro dežele in kdor

ga ima v lasti, je njen zakonit gospodar. Knez se torej približuje kamnu, preoblečen v kmeta, ker bo vladal kmetom. Ustoličevalec izroči oblast samostitemu, ki mu je enakopraven, ne višji od njega.

Knez je vladar, ker so ga izvolili svobodni kmetje. Kobila in bik sta simbol kmetijstva. Knez ga bo ščitil. To je poročstvo za gospodarsko blaginjo kmetijskega stanu.

Iz povedanega je razvidno, da slovenski kmet ni zaupal knezu, ki je v poznem srednjem veku bil tuje krvi.

Peter Levičnik (France Dolinar) v „Slovenski državni misli“ (špital ob Dravi, 1948) pravi, da že v enajstem stoletju so svobodni kmetje zavrnili kartri kneze, ki jih je poslal sam kralj.

Zahtevali so zagotovilo, da bo vršil svoje dolžnosti kot pravičen vladar. Ustoličevalec vprašuje, kakšne bodo metode vladanja in kako bodo izvršene. Knez bo ustoličen šele takrat, ko bo dal zadovoljujoče odgovore. V današnjem času se more prmerjati z demokratskimi republikami, čeprav so razlike, a bistvo je isto. Različne stranke v demokratični republiki so podobne različnim knezom v slovenskem srednjem veku. Oba načina izražata svoje delovanje, torej kmet-državljan izvoli tistega, ki mu je pogodu.

Pomen ustoličevanja za nas je, da Slovenci do danes nismo pozabili, da smo nekoč v Zakarpatih in v novi domovini Sloveniji imeli svobodo. Duh svobode se je ohranil kljub nemškim grožnjam, naseljevanjem in ponemčevanjem.

Slovenci so se izpostavljali v nevarnost za obstoj naroda. niso bili strahopetci, vztrajali so pri svojem. Verovali so, da bodo dosegli svoj cilj, kljub temu, da mnogokrat, kakor tudi danes, niso videli nobenega izhoda.

Zilavost in doslednost sta dve značilnosti slovenskega naroda.

Za svetovno zgodovino ima ustoličenje spet svoj poseben pomen. V tistem času je vladal fevdalizem, v katerem nižji sloj ni imel dostopa do državne organizacije. Vladal je kralj, cesar, ki je podeljeval pokrajine gospodom-knezom po svoji volji. V Sloveniji pa ni bilo tako. Knez, bi lahko rekli, se je ponižal pred sebi nižjim slojem, ker je šel tedaj, ko ga je narod sprejel, smel izvrševati svojo deželno oblast.

Izbral in potrdil ga je ves narod, svobodno in brez katerega koli zunanjeje vpliva. In višek je brez dvoma, da vsakokratni cesar ni mogel biti drugega kot opazovalec od daleč.

Zvest — da, samemu sebi naprej. To je izročilo ustoličevanja: zvestoba temu izročilu, da bo nekega dne pripeljala na oživiljen knežji prestol najbolj zvestega sina Slovenije. Ta bo njen prvi svobodni vladar po milosti božji in volji ljudstva.

V to verujemo, kakor tudi, da bo spet vstal med nami nov Gregor Čarter, zadnji ustoličevalec pred 555 leti, in spet prvi v novi dobi slovenske zgodovine.

Koncil se pričinja zdaj

Na praznik Marijinega rojstva, 8. oktobra t. l., je bila v založbi Slovenskega dušnega pastirstva v Buenos Airesu dotiskana v prevodu prof. Alojzija Geržiniča in opremi arh. Jureta Vombregarja 176 strani obsegojoča knjiga Bernharda Häringa „Koncil se pričinja zdaj“. Nihil obstat in Imprimatur sta dala cenzor msgr. Anton Orehar in generalni vikar msgr. Rodolfo J. Noláscio. Za dovoljenje za prevod iz italijanskega izvornika, ki nosi naslov „Il concilio comincia adesso“ je založba naprosila pisca knjige Bernharda Häringa samega, ki je član Instituta moralne teologije Alfonzove akademije papeške lateranske univerze v Rimu.

Prevajalec je za svoj uvod v knjigi podal njen namen in pomen: šestnajstere listine, v katere so strnili sadove velikanskega koncilnega dela, so tako bogate in klene, da je moč prav razumeti pomembnost oznanila, ki ga sporočajo, samo če si pomagáš s primerno razlago. Knjiga H. B. Häringa, ki je sodeloval pri sestavljanju nekaterih odlukov in od blizu sledil razvoju dela, ima namen osvetliti predmete, kateri so neposredne važnosti za življenje kristjana... Laiki in tisti, ki ne utegnejo prebrati obširne znanstvene razlage, bodo na teh spretno napisanih in dokumentiranih straneh našli to, kar je potrebno vedeti o naukih vesoljnega cerkvenega zbora...

Papeža Pavla VI. poziv: „...dediti

ščina vesoljnega cerkvenega zbora je dolžnost...“ kajti vsakdo „naj njegove zahteve z okrepljenim čutom dolžnosti, z globoko doživeto ljubeznijo, z osebno zvestobo in s prirčno radostjo sprejme kot svoje“, je namenjen prav vsem ljudem dobre volje, saj koncilna prenovitev Cerkev, stremi za prenovitvijo vsega človeštva.

Pisec nato v svojem Uvodu ugotavlja, da je ena izmed najbolj nujnih nalog, ki se jim zdaj posvečajo škofje, teologi in versko izobraženi časnikiarjta, da dajo spoznati koncil vsem kristjanom in, kolikor mogoče, tudi nekristjanom, in jim pomagajo priti do zao-kroženega pojma o njem... Poznanje koncila mora iz nas napraviti veselja polne kristjane; nas nagniti, da s hvaležnostjo sprejmemo njega navodila, in nas spodbujati, da bomo zajemali iz neizčrpnega bogastva njega naukov, jim prilagodili življenje in postali uspešni apostoli v osredju, kjer živimo.

Vsebinska knjige je razdeljena na osemnajst poglavij, vsako z odgovarjajočimi podpoglavji ter zgoščeno, a jasno in razumljivo obdeluje obsežno snov koncilskih listin, se pravi konstitucij in odlukov.

V prvem poglavju razpravlja o prenovitvi bogoslužja in liturgičnem življenju. Gre namreč za pravilno umevanje liturgije, ki je „ključ duhovnosti in katoliškega življenja. Kolikor bolje jo razumemo in kolikor vredneje jo obhajamo, toliko bolj učinkovito prispeva,

da se iz virov zveličanja prenove cerkveno življenje in življenje vernikov... Živa liturgija in pravilno razumevanje njenega duha nam razločno povesta, da je vera življenje in da je vse življenje božje češčenje.“

Konstitucija o sveti liturgiji, ki predstavlja veliki začetni razglas prenovitvenega dela 2. vatikanskega koncila, je vsa osredotočena v velikonočno skrivnost in v prenovitev sveta v njeni luči. O tem govori drugo poglavje: „te skrivnosti koncil ne pojmuje samo kot resničen zgoovinski dogodek preteklosti, temveč jo gleda kot osrednji dogodek v zgodovini človeštva, izvor in središče sedanjega življenja in temelj našega upanja za prihodnost. Ni le dogodek, na katerega se spominjamo, temveč skrivnost, ki na nas deluje.“

V poglavju Zakrament in beseda pisec ugotavlja: Vse prizadevanje za prenovitev liturgije, kanonične zakonodaje in predvsem krščanskega življenja krščenih ima preprosto ta namen, da bi Cerkev postala znamenje odrešenja, ki bi bilo vidno in spoznatno vsem ljudem... Poimovanje Cerkev kot zakramenta nam ne dovoljuje, da bi bili nemi ali leni. Vse naše življenje mora biti beseda in stvarno in zgovorno znamenje.“ Evharstija ostaja za vse čase središče krščanske vere in življenja.

Ena poglavitnih misli 2. vatikanskega koncila je papeža Janeza XXIII. „aggiornamento“. po slovensko: posodobljenje. Pomeni „tisto temeljno evan-geljsko ravnanje, ki je pozorno na da-

nes in izkorišča možnosti odrešenja, kakor se dan z dnem pojavljajo.“ Cerkev po 2. vatikanskem koncilu „zavrača vsak mrtev legalizem“, dasi „ne zaničuje pisane postave“. Iz davnih časov je rek: Ecclesia semper reformanda, Cerkev se mora vedno presnavljati in pomlajati. Tu govori o vprašanju rimske kurije, o škofovskem zboru (sinodi), o škofovskih svetih, o preosnovi semenišč in duhovniške vzgoje, prilagoditvi in obnovi redovništva ter o položaju laika v Cerkvi.

V šestem poglavju neizpodbitno ugotavlja, da je „voditelj vsega v resnici Sveti Duh“, ki je Duh prenovitve, Duh edinosti in ljubezni.

Edina pomembna stvar je, da se naučimo spoznavati Kristusa, je naslov sedmega poglavja. Središče vsega je Kristus. Govor Pavla VI. na začetku drugega zasedanja koncila je bil strnjen v besedah: „Te Christum solum novimus — samo tebe, Kristus, poznamo.“

Veliko prizorišče ljubezni je vse življenje Cerkev. To smo poglavje in deveto: Cerkev — blizu ljudstva, razpravlja o ljubezni kot gibal vsega cerkvenega življenja.

Vprašanju laika v Cerkvi sta posvečena deset in enajsto poglavje v knjigi. Svetost laikov v apostolskem delovanju, svetost zakoncev in staršev, svetost v delu kot poti posvečenja in trpljenje kot poti svetosti, so poglavja iz-črpnega prikaza laiškega položaja v Cerkvi, v poglavju o Svetosti laikov. Koncil se spet „zapostil“ laike, pravi enajsto poglavje v svojem naslovu.

Cerkev namreč ni narejena samo iz duhovnikov. Laiki ne stojijo Cerkvi nasproti, pač pa „znoraj nje, z lastno veljavnostjo in odgovornostjo in z določenimi vezmi in odnosi do predstavnikov hierarhičnih mest in služb. V božjem načrtu so laiki dejavni udje njegovega ljudstva — nič manj kot škofje in papež. Skupaj s hierarhijo tvorijo in so Cerkev“.

Koncil nikakor ni mogel iti mimo vprašanja zakona. Zakon je milost, ugotavlja pisec v dvanajstem poglavju svoje knjige. Zakon je nadnaravna, zveljavna skupnost, sveta vez ljubezni, ta pa vir zvestobe in plodnosti. V zvezi z vprašanjem zakona govori nato v trinajstem poglavju še o družini v sedanjem svetu in razpravlja o „posredovanju človeka vrednega življenja, za izredno, vzvišeno službo življenja, ki ima večnostno vrednost; za življenje, ki je po priklicanju v bivanje deležno od prvega hipa največje skrbnosti“.

Štirinajsto poglavje je posvečeno duhovnikom v Cerkvi. Imenuje jih „brate med brati“, govori o odnosih med duhovniki in laiki, o duhovniški „odličnosti oznanjevanja evangelija“, o njihovi „človeški in krščanski svetosti“ in „življenju po evangeljskih vrednostih“ ter odkrito razpravlja o vprašanju celibata in o ravnanju Cerkev „z nezvestimi duhovniki“.

Velik pomen in še večji vpliv, ki ga danes imajo družbena občila na človeštvo, je koncil obdelal v svojem odluku Inter mirifica (Med čudovitimi (iz- (Nad. na 7 str.)

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA— V ljubljanski stolnici je 9. novembra na prvem javnem koncertu nastopil amaterski pevski zbor in orkester Consortium musicum. Za ta nastop je dirigent dr. Mirko Cuderman nastudiral Verdijevo Requiem, solisti pa so bili Marija Gorencova, Božena Glavakova, Rudolf Franci in Tomislav Neratič. S tem nastopom je Consortium musicum pričel s koncertno sezono, ki obsega več komornih in vokalno-instrumentalnih koncertov v Ljubljani, Celju, Trzinu, Gorici in Trstu.

LJUBLJANA— Člani Lutkovnega gledališča iz Dravelj so na mednarodnem festivalu v Chrudinu na Češkem med 14. amaterskimi skupinami prejeli prvo nagrado za uprizoritev Trdoglavčica. Ta uspeh jim je odprl pot v Hamburg, kjer so Draveljčani bili odkritje lutkovnega tedna. Vrnili so se domov s kopico novih povabil. Prihodnje leto bodo gostovali na Danskem, za televizijo jih bodo posneli v Stuttgartu, nastopili bodo na zahodnonemškem festivalu v Bochumu; pripravljajo jim tudi turnejo po Zahodni Nemčiji. Za prihodnjo sezono draveljski lutkarji pripravljajo Mahničovo lutkarsko priredbo „Pepelke“, ki bo skoraj mimična predstava na glasbo Profokijeva, „Zaklad v kapelici“ Libuše Matinkove in „Komedija s plakatom“ Jiřija Strede.

SLOVENSKA BISTRICA— V Zg. Novi vasi na Pohorju nad Slovensko Bistrico je 11. novembra požar zajel vso vas. Zaradi močnega vetra se je izredno širil. Ogenj je izbruhnil v gospodarskem poslopju Maksa Verekač od tam se je razširil zaradi vetra na več kot 100 metrov oddaljeno hišo Ivana Pernata, od tam pa še naprej. Od 11 hiš jih je v vasi pogorelo šest.

LJUBLJANA— V avli strojne fakultete so odkrili bronasto plaketo univ. prof. Feliksa Lobeta, ki je 16. nov. praznoval 75 letnico rojstva. Prof. Lobe je začel študije l. 1915 v Pragi, končal 1922 na Dunaju ter se po nekaj letih vrnil v Slovenijo in postal profesor na strojni fakulteti leta 1929. Leta 1937 je izdelal prof. Lobe načrt nove stavbe za strojno fakulteto, ki so jo začeli graditi naslednje leto, dokončana pa je bila po koncu vojne.

CERKNICA— Pred dvema letoma sta odbor znanstvenikov in Zavod za spomeniško varstvo dovolila občini Cerknica poizkus delne zajezitve odtoka iz

Umrla je v Ljubljani v starosti 70 let ga. Zorka Kraljeva, sestra pok. dr. Janka Kralja, znanega voditelja Slovencev v našem Primorju in borca za njihove pravice. Iz družine, v kateri je bilo 9 otrok, so ostali živi samo trije. Pokojna Zorka Kraljeva zapušča sestro, ki je redovnica v Mali Loki pri Domžalah. V Argentini pa zapušča svakinjo go. Anico Kraljevo, kateri izrekamo naše sožalje.

KONCIL SE PRIČENJA

(Nad. s 6. str.) najdbami)). Tisk, radio, televizija, umetnost — vse bi moralo biti v službi usmerjanja človeka v srečno večnost. Toda, danes je na žalost povsem drugače. Odgovornost poklicnih skupin, kot so časnikarji, pisatelji, igralci, režiserji, izdelovalci, denarniki, najemniki, razdeljevalci in kritiki, do vsega človeštva je neizogibna. „Kristjan je dolžan, da izkorišča možnosti za dobro, toliko bolj, ker ve, da se more na daljšo dobo le tako uspešno upirati hudebu... Krščanska odgovornost je pozitivna in ustvarjalna...“

Misijonom in razgovoru z nekrščanskimi verstvi je posvečeno šestnajsto poglavje. „Vsa Cerkev je „misijon“, poslana v zveličanje človeškega rodu“. Misijonsko delovanje je „naloga celotne Cerkve“, je „blagoslov za vso Cerkev“.

V poglavju (sedemnajstem) o Verski svobodi pisatelj ugotavlja, da je „človekova svoboda izraz njegovega osebnega dostojanstva. Samo kot svobodna oseba more v resnici izvesti vlogo soigravca z Bogom in bližnjim“. Zatem priprija: „Država nima pristojnosti ne pravice vsiliti podložnikom določeno vero ali pripadnost določeni Cerkvi, uporabljajoč prisilna sredstva ali katero koli drugo vrsto pritiska. Spoštovati mora in zahtevati spoštovanje verske svobode...“

V zadnjem (osemnajstem) poglavju je v Spodbudnem odgovoru komunizmu obdelano vprašanje odnosa Cerkve do modernih ateizmov, predvsem do boj-

jezera za tri leta. Pavel Kunaver je v Delu napisal pod naslovom „Roke proč od cerkniških voda“ poziv Cerknčanom, naj ne oskrunijo slovenske narave. Dosedaj so že zadali tri velike rane: Veličastna ponikva Velika Karlovica je dobila betonski čep, prav tako je zabetonirana Mala Karlovica in gradje zatvornico pri razširjeni ponikvi. Kunaver pravi, da je še čas, da se prepreči nadaljna skrunitev. Jezero je itak preplitvo, ker je največja globina samo 13 m. kilometre daleč in na široko je pa le nekaj decimetrov globoko. Ob daljšem zadrževanju vode bo le še več trave in bifevja raslo iz nevidnega jezera. Rešitev za Cerknico in Cerknško jezero je le v proglasitvi za naravni narodni park, ki bi zaščitil ta naravni spomenik svetovnega slovesa.

Umrli so:

Marija Smrekar, Minka Markizeti, učiteljica, Jesenice; Leopoldina Fohn, učiteljica, Lucija Kretič (89), Nova Gorica; Anka Poznik roj. Hočevnar, Ptuj; Neža Zupan roj. Draksler (90), Dol pri Hrastniku; Marija Knez (74), Celje; Maks Flis, upok., Celje; Anton Pavlič, avto-klepar, Domžale; Marija Redek roj. Blažič (86), Krka; Ladislav Saje, upok. Mariborske tiskarne, Maribor; Apolonija Muršič roj. Cilenšek, Celje; Julijana Konič roj. Klampser, Trzin; dr. Slavko Fornazarič, upok. pravnik, Bilje; Pavel Pokorn, upok., Kranj; Alojz Furlan, Jesenice; Marija Bedenik roj. Krivec, Hrastnik; Marija Peterka (Anžičkova mama), Klopce; Karlo Šalomon, Ajdovščina; Fani Pust, Zabukovica; Albina Kovačič (štorovska mama) (80), Šentvid pri Stični.

Slovinci v Argentini

Osebnosti

Poroča. Dne 20. decembra sta se v cerkvi Marije Kraljice v Lanusu poročila gđc. Irena Friderika Jan in g. Humberto Luciano Servin. Za pričo so bili: nevesti njen oče g. Maks Jan, ženinu pa njegova mati ga. Lucila Diaz de Servin. Zakrament sv. zakona jima je med poročno sv. mašo podelil g. Štefan Novak ob petju lanuškega pevskega zbora. Novoporočencema naše iskrene čestitke.

† **Umrli je Franc Simonič.** 22. decembra je bil pokopan v San Martinu. Star je bil 51 let. Bil je štajerski rojak in je dalj časa bolehal za rakom. — Večni pokoj njegovi duši in naj mu bo lahka argentinska zemlja.

Družinska sreča. — Krščena je bila Cvetka Monika Selan, hči Ivana in Majde roj. Levjar. Krstil jo je g. dr. Alojzij Starc. Botrovala pa sta gđc. Cvetka Levjar in g. Jože Selan. — V župniji Sta. Rosa de Lima-Munro je bila krščena Miriam Ana Amon, hči Marijana in Marije Tekave. Botrovala sta Janez Amon in Marija Tekava; krstil pa jo je g. Matko Borštnar. — V župniji Sta. Rita, Boulogne, je bil krščen Pavel Andrej Idiaquez, sin Jurija in Majde Boltežar. Krstil jo je g. Matko Borštnar; za botra sta pa bila Janez Boltežar in gđc. Anka Aljančič. — V družini g. Janka Žebreta in njegove gospe Aleksandre roj. Majhen se je rodila hčerka. — Vsem srečnim družinam naše čestitke.

nega brezboštva, komunizma, Koncil je dal temu vprašanju „verski odgovor“, ki je za vse vrste ateizmov enak: odklonitev. „Koncil očrta nauk o vrstah ateizma, da mu lažje določi poleg vzrokov tudi zdravila... Vendar imajo koncilski očetje v prvi vrsti pred očmi kristjane in se obračajo nanje, kajti možnost prepričljivo posredovati evangelij vsem ljudem je odločilno odvisna od njih...“ Glede nove dobesedne obsodbe komunizma, ki je koncil ni izrekel, se pisec s koncilskimi očeti sprašuje: „Kaj ostane še takega, da bi bilo treba obsoditi?... Danes smo pred mnogimi oblikami komunizma; ne ločijo se in si nasilno ne nasprotujejo le na političnem in gospodarskem področju, marveč se postavljajo tudi na nova stališča glede napadalnega ateizma in preganjanja kristjanov... Koncil ni mogel dopustiti, da bi mu kdo ponzneje očital, da ni znal razločevati. Zato se je omejil na to, da je škofovskemu zboru in kristjanom raznih narodov dal dobro premišljena in z evangelijem navdihnjena sodila verske narave. Po njih bodo lahko ocenjevali tudi nadaljnji razvoj“.

Glede toliko kričnega vprašanja dialoga med kristjani in ateisti pisatelj ugotavlja, da „dialog, o katerem govori koncil, ni — vsaj ne posredno — razgovor s komunistično stranko kot politično organizacijo, kajti s tem se cerkveni zbor ni maral ukvarjati. Gre za razgovor vernika s svojim bližnjim, ki še ni našel vere v Boga. Kadar je neverni slučajno član komunistične stranke, sodeluje v dialogu, kot ga razume koncil, ne kot partiječ, marveč

SAN MARTIN

Mesto San Martin je 18. in 19. decembra praznovalo 113. obletnico svoje ustanovitve. Ob tej priložnosti so se vršile razne prireditve, ki so se jih udeležili tudi Slovenci, ki živijo na področju te velike in napredne občine. Dne 18. decembra so se odborniki Slovenskega doma v San Martinu skupaj z gđc. Marijo Zorec (v narodni noši) udeležili slovesnega začetka jubilejnih proslav na trgu pred sanmartinsko katedralo, kjer so ob splošnem aplavzu navzočih položili venec s slovenskim trakom na spomenik generala San Martina. V petek pa so se tudi mnogi Slovenci udeležili slavnostnega koncerta, na katerem je kot klavirski solist sodeloval naš rojak g. Soler-Biljenski.

Božični sestanek je imela Liga žena Mati dne 18. decembra v Slovenskem domu v San Martinu. Na njem so navzoče gospe obravnavale lepote in posebnosti božičnih običajev, kakršne so doživljale v svojih otroških letih. Predsednica gospa Zupanova je nato vsem želela blagoslovljene praznike in presla na drugi del sestanka, t. j. na občni zbor Lige. V kratkem je razložila težave in uspehe Lige v preteklem letu in prosila vse navzoče za nadaljnje sodelovanje v prihodnjem letu. Sledile so volitve novega odbora in so bile izvoljene v odbor naslednje gospe: Neža Potočnikova, Vera Sušteršičeva, Tonka Trudnova in Karolina Bohančeva.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Zalna seja Upravnega sveta Zedinjene Slovenije v spomin pokojnega predsednika Narodnega odbora g. dr. Mihe Kreka je bila 12. t. m. V kratkem nagovoru se ga je spomnil predsednik g. Božo Stariha kot voditelja slovenskega naroda, predvsem pa kot človeka — javnega delavca, ki ga je imel priliko spoznati ob obisku lansko leto. Navedel je nekaj osebnih vtisov, ki so razodevali plemenito čutenje in vernost pokojnika. Z molitvijo za pokoj njegove duše so navzoči dali slavo njegovemu spominu.

Zastopniki domov in Zedinjene Slovenije zbrani na 5. seji Medorganizacijskega sveta dne 19. decembra so se spomnili pokojnega predsednika Narodnega odbora g. dr. Mihe Kreka z molitvijo za pokoj njegove duše.

OBVESTILA

Četrtek, 25. decembra 1969:

Na Pristavi bodo imele naraščajnice svoj božični sestanek ob 17.

Sobota, 27. decembra 1969:

V San Martinu v domu božični večer s petjem starih slovenskih božičnih pesmi pri pogrnjenih mizah.

Nedelja, 28. decembra 1969:

V Slomškovem domu ob 18. družabna prireditve.

V Slovenskem zavetišču ob 13. družinski asado piščancev.

Sreda, 31. decembra 1969:

Silvestrovanja: Slomškov dom v Ramos Mejia, Slov. dom San Martin, Naš dom San Justo, Slov. dom Carapachay, Slov. Pristava v Castelarju er ŠKAD v Adrogeju.

preprosto kot človek in državljan. Tako je tudi z naše strani. dokler govorimo kot udje božjega ljudstva, dialog ne političen. Moramo torej paziti, da se naš dialog ne prikaže kot političen in da ga ne izrabijo za politične cilje komunistične stranke. Kadar pa se s komunistično stranko pogovarjajo kristjani kot zastopniki politične stranke, tedaj delajo to samo v okviru te odgovornosti, ne pa v imenu Cerkve ali božjega ljudstva. Prostorsrčni ljudje, ki ne razlikujejo med tema dvema ravnihama in se nepremišljeno dajo izkoristiti komunističnim načrtom — ter tako posredno sodelujejo pri bodočem uničenju verske svobode — spravljajo v nevarnost vsako možnost dialoga, na eni ali drugi strano“.

„Ne le trije člani o ateizmu, temveč vsa konstitucija Gaudium et spes (Veseljje in upanje) daje spodbuden odgovor na vprašanja, ki jih stavlja dialektični materializem,“ je zapisano v podpoglavju o vrednotenju zemskih stvari in dejavnosti. In v razlagi zgodovine v svetlobi zgodovine odrešenja, ki jo je koncil z dogmatičnega vidika določil zlasti v dogmatični konstituciji o Cerkv in v konstituciji o božjem razodetju, zaključuje pisec svoja izvajanja z neizpodbitno trditvijo:

„Nasproti temu (krščanskemu) gledanju na človeško zgodovino, ki mu daje poročstvo Resnica sama in kateri je navzoč Kristus sam — Kristus včeraj, danes in v veke — predstavljajo marksisti, še bolj kot izčrpani tradicionalisti, večne ljudi včerajšnjega dne.“

† Ravnatelj Ivan Prijatelj

V soboto, 20. decembra je na svoj rojstni dan slavil v krogu svoje družine in najožjih prijateljev — 80-letnico svojega življenja. — V nedeljo zjutraj so domači bili z njim pri zahvalni sv. maši v samostanu karmeličank, kjer je njegova hčerka s. Vera Marija kot redovnica. Popoldne mu je po vrnitvi domov v Villa Adelino postal slabo in ob pol devetih zvečer je umrl zadet od srčne kapi, v rokah najmlajše hčerke Terezike.

V zadnjih letih je živel bolj odmaknjeno od slovenskega življenja, a se je še vedno zanimal za vse dogodke in na glavne prireditve je še rad prišel, da vidi svoje prijatelje in učence iz domovine ter taboriščnega življenja. Zadnje leto je zdravstveno začel pešati, čeprav je hotel biti še krepak.

Z rajnim Prijateljem lega v grob ena značilnih žrtev naše komunistične revolucije. Vse življenje, dijaško, akademsko, in kasneje kot profesor je zvesto živel in delal kot kristjan v slovenskem javnem življenju, zato je moral l. 1945 oditi v begunstvo.

Rojen je bil 20. decembra 1889 v Gorini nad Sodražico in je po končani klasični gimnaziji v Ljubljani odšel študirat prirodoslovne vede na dunajsko univerzo. Zaradi vojne je moral študij prekiniti in iti na fronto in sicer najprej v severno Italijo, nato v Galicijo, preko Srbije v Carigrad in Smirno, odkoder se je marca 1919 vrnil v domovino. Vsa leta je delal v laboratoriju za raziskavo nalezljivih bolezni malarije in tifusa. Po vrnitvi je končal zadnji semester študija v Zagrebu in odšel na prvo službeno mesto kot profesor na kočevsko gimnazijo, odkoder je po par mesecih šel na mariborsko klasično gimnazijo, odtod prav tam na učiteljske in nato dve leti kot ravnatelj na novoustanovljeno realno gimnazijo v Mariboru in l. 1939 na učiteljske v Ljubljani kot ravnatelj.

V Mariboru se je poročil z gđ. Kristino Rotovnik, tajnico v mariborskem poverjeništvu SLS. V družini se jima je rodilo 9 otrok, eden od njih, dr. Franček,

je izseljenski duhovnik med Slovenci v Mannheimu, zadnja leta je pri njem tudi mama, od hčerk s. Vera je karmeličanka, dr. Marija, zdravnica v Vietnamu, Kristina, Olga in Alenka so poročene, na domu sta živela pri očetu sin Jože in hčerka Terezika.

V javnem življenju je nastopal že kot dijak, akademik in posebno kasneje kot profesor, v prosvetnih in političnih organizacijah s predavanji in vodstvom mariborske Prosvetne zveze. Politično je bil član Slovenske krščanske demokracije — SLS ter je v njeni organizaciji za mesto Maribor vodil tajništvo. Lepo zaslugu ima za organizacijo študija na ljubljanskem učiteljskem posebej v času revolucije in ob prihodu v begunstvo je organiziral in vodil slovensko šolstvo v Monigo, Servigliano ter Senigallia v taboriščih. Nikdar se mu ne bodo mogli dijaki zadržati zahvaliti za skrb, ki jim jo je posvetil v taborišču in prav tako je bil on prvi v Argentini, ki je vedno priganjal k ureditvi šolstva. Dolga leta je bil predsednik Slov. katoliškega akademskega starešinstva in marsikatera pobuda je izšla iz njegovega prizadevanja. Dokler je mogel, je zvesto sodeloval v odboru za Slovensko hišo v Buenos Airesu.

Skrben družinski oče, dober in iskren prijatelj, prepričan kristjan in požrtvovalen javni delavec, zaveden Slovenec je bil. Naj ga za vse poplača Bog. Domačim iskreno sožalje.

(Or)

Pogrebno sv. mašo za pokojnikom je v ponedeljek, 22. t. m. v farni cerkvi v Villa Adelina daroval msgr. A. Orehar, ki se je v pridigi spominjal umrlega. Direktor slovenskih dušnih pastirjev je tudi vodil pogreb na pokopališču v Boulogne Sur Mer pri Buenos Airesu. (Na grobu je Ivanu Prijatelju izrekel poslovilne besede univ. prof. dr. Tine Debeljak, omenjajoč pokojnikovo profesorsko in ravnateljsko vzgojno delo med slovensko mladino in njegovo politično udejstvovanje v Slovenski kršč. demokraciji — SLS v domovini. Dr. Leopold Eiletz se je pa poslovil v imenu Slovenskega katoliškega starešinstva, kateremu je pok. Ivan Prijatelj predsedoval dolgo dobo v emigraciji.

Gospde Prijateljevi, sinovom ter hčerkam izreka tudi naš list iskreno sožalje.

† Prof. Silvo Černetič

Iz domovine je prispela novica, da je koncem novembra umrl prof. Silvo Černetič. Pred kakim mesecem je začutil bolečine v nogi. Zdravnik je ugotovil trombozo, vendar ni bilo mogoče dobiti posteljo zanj v bolnišnici, da bi se lahko temeljito zdravil. Poležaval je doma, nazadnje ga je zadela kap, ko je skoraj končal rokopis svoje poljudne matematike. Silvo Černetič je bil odličen matematik, a zanj ni bilo mesta v šolah. Kot bivšem topniškemu častniku Slovenskega domobranstva mu je rekla življenje okoliščina, da je bila njegova mati sestrična matere Toneta Tomšiča, prvega sekretarja slovenske Partije in partizanskega heroja. Izpuščili so ga iz ječe, toda namestitve zanj ni bilo. Prebijal se je z instruktajami in

šele zadnja leta ga je kanonik dr. Jakob Šolar spravil v neki odsek za Tehnološko slovensko terminologijo pri Akademiji. Vendar to ni bila prava služba. To ga je grenilo in mu ubijalo življenjsko silo.

Pokojni Silvo Černetič je bil med prvimi fanti, s katerimi je po razpustu Orla prof. Ernest Tomec ustanovil mladčevsko organizacijo (dijaško KA). Vneto se je udeleževal tudi pri katoliških akademskih društvih. Deloval je pri športnem klubu „Planina“, pri Fantovskih odsekih, bil je telovadec in lahkotalec. V zdomstvu se ga spominja dolga vrsta prijateljev in znancev, ki so ga spoznali pri organizacijah, na številnih taborjenjih, tečajih, izletih, telovadnih in športnih prireditvah. Vsi so cenili njegov miren, tihi in zvest značaj.

„Nasproti prihajaš njemu, ki z veseljem ravna pravično, njim, ki se Te spominjajo na Tvojih potih“ (Iz, 64,4).

Ko je izpolnil osemdeset let, nas je 21. decembra zapustil naš dobi mož, oče, stari ata, brat in stric, gospod

Ivan Prijatelj

ravnatelj

Žaljujoči:

Žena, otroci, vnuki in ostalo sorodstvo

Meinheim, Buenos Aires, Ljubljana, Gora nad Sodražico, ZDA

Dospela je iz domovine žalostna vest, da je dne 1969 v 62. letu starosti umrla naša draga sestra, teta, svakinja, gospodična

Manca Tršan

Priporočamo je v molitvah!

brata Franc z družino in Janez

Playa Chapadmalal, Boulogne

Vsem Slovincem v Argentini in v svetu želimo blagoslovljene praznike Rojstva Gospodovega in srečno milosti polno novo leto 1970, ki naj nas ob 25-letnici naše narodne tragedije utrdi v zvestobi idealom, ki nas družijo v delu za boljšo prihodnost našega naroda.

ZEDINJENA SLOVENIJA

SDO

SFZ

ZELITA

VSEJ SLOVENSKI MLADINI DOMA IN PO SVETU
BLAGOSLOVLJEN BOŽIČ IN MILOSTI POLNO NOVO LETO!

Vesele in blagoslovljene božične praznike in srečno Novo leto
vsem prijateljem Pristave

Vabimo vse na:

25. decembra ob 19. uri

Božična sv. maša

Po maši

Koncert božičnih pesmi

dekliškega pevskega zbora s Pristave
pod vodstvom ge. M. Geržiničeve

31. decembra zvečer

Silvestrovanje

11. januarja 1970

Pristavski dan

SLOVENSKA PRISTAVA V CASTELARJU

Slovenski dom v San Martinu
želi vsem članom in prijateljem blagoslovljen Božič in srečno
novo leto 1970 ter vabi vse na

BOŽIČNI VEČER

s petjem slovenskih božičnih pesmi, ki bo v SOBOTO, 27. decem-
bra ob 20 pri pogrnenih mizah. Prijavite se pri odbornikih.
Dne 31. decembra pa bo v domu

SILVESTROVANJE

Slomškov dom, 25. decembra ob 18

SLOVENSKI BOŽIČ

- Sveta maša s petjem najlepših božičnih pesmi
- Zvečer na prostem oderski prikaz ROJSTVA

S sodelovanjem šole A. M. Slomška in mladinske godbe

SILOMSKOV DOM želi vsem rojakom mnogo sreče in blagoslova
v letu 1970 in vabi na

DRUŽABNO PRIREDITEV

na prostem, zadnje nedeljo v letu
28. decembra, ob 18. uri popoldne

Igra orkester bratov Plesničarjev

V sredo, 31. decembra zvečer pa bo v domu

Silvestrovanje

Vsi rojaki lepo vabljeni!

SLOVENSKI DOM V CARAPACHAYU

vošči vsem Slovincem po svetu in doma blagoslovljene praznike
in srečno novo leto

Ob tej priliki vabimo na Silvestrovanje

**BOŽIČNI BLAGOSLOV, MIR IN SREČO ROJAKINJAM
IN ROJAKOM V SVETU IN V DOMOVINI!
ISKRENE NOVOLETNE ŽELJE VSEMU NAŠEMU
NARODU, POSEBEJ ZA DOBROST, PLEMENITOST
IN MODROST MLADEGA SLOVENKEGA RODU!**

Zveza slovenskih mater in žena

Buenos Aires, božič 1969.

**VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
TER SREČNO IN USPEHA POLNO NOVO LETO 1970!**
želi vsem rojakom

Naš dom - San Justo

in Vas vabi na veselo

SILVESTROVANJE

ob zlatih zvokih bratov Plesničarjev

Družina LEVSTIK

iz Opčin pri Trstu
ul. Hermada, 13/1

HOTELOV

"BLED" in "DANIELA"

Via S. C. in Gerusalemme 40

Roma - Rim

želi in vošči

vsem sorodnikom, prijateljem, bivšim gostom
ter svojim bližnjim in daljnjim sodelavcem

**VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
SREČE POLNO NOVO LETO**

GOSPODARSKI ODBOR
SLOVENSKEGA DUŠNEGA PASTIRSTVA

**VOŠČI VSEM ROJAKOM SREČNO IN BLAGO-
SLOVLJENO NOVO LETO 1970, SE ZAHVA-
LUJE IN PRIPOROČA ŠE ZA NADALJNE
RAZUMEVANJE**

Priljubljeni odbor Slovenskega zavetišča dr. Gregorija Rožmana
želi članom, dobrotnikom in vsem ostalim rojakom

blagoslovljene božične praznike

in mnogo sreče ter zdravja v novem letu.

Obenem vas vabi na DRUŽINSKI ASADO PIŠČANCEV in domačega
štrudlja na zadnje nedeljo v letu, dne 28. decembra, ob 13 v zavetišču

Blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto
želi vsem rojakom

MAVRIČ y Cía.

H. Almeyra y Avda. 3 de Febrero

San Martín FNGBM

T. E. 750-1674

Blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto
želi vsem rojakom

CACES

SLOVENSKO KERAMIČNO PODJETJE

Pedro Molina 140

Guaymallén

Mendoza

Blagoslovljen božič vošči vsem svojim članom, vlagateljem
in rojakom

SLOVENSKA HRANILNICA z. z. o. z.

(C. C. „S. L. O. G. A.“ Ltda.)

Bartolomé Mitre 97 in Moreno

T. E. 658-6574

Ramos Mejia

Blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto želi vsem rojakom

MUEBLERIA EZEIZA

nasproti železniške
postaje Ezeiza

IN PODRUŽNICA

MUEBLES LUKY

Av. 25 de Mayo 136
C. Spegazzini - GR

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

Correo
Argentino
Central (B)

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 996.221

Naročnina Svob. Slovenije za leto 1969:
za Argentino \$ 2.700.—. Pri pošiljanju
po pošti \$ 2.800.—; ZDA in Kanada
13 USA dolarjev; za Evropo pa 15
USA dolarjev za pošiljanje z avionske
pošto. — Evropa, ZDA in Kanada za
pošiljanje z navadno pošto 9 USA dol.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estadao
Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7218

DRUŠTVENI OGLASNIK

Komisija za proslavo 25-letnice se bo
sestavila 27. t. m. ob 18 v Slovenski hiši

Kolonija mladev in mladenk v
prične koncem januarja v dveh etapah:
mladci od 30. januarja do 11. februarja;
mladenke po 11. februarju. Prijave spre-
jema Zedinjena Slovenija.

Pisarna Zedinjene Slovenije posluje
v ponedeljek, sredo, četrtek in petek
od 18 do 20.

SKAD

vabi na

**brucovanje in
silvestrovanje**

v zavod v Adrogué

Začetek ob 23 — 31. dec. 1969

**Dr. FRANC KNAVS
ODVETNIK**

Lavalle 1290, p. 12, of. 2, Capital
T. E. 35-2271

Uradne ure od 17—20

Na telefonu tudi dopoldne (10—12)

Luján, Alte. Brown 100

T. E. 105 ali 516

V petek in soboto od 9—13

JAVNI NOTAR

**FRANCISCO RAUL
CASCANTE**

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires
Pta. baja, ofic. 2
T. E. 35-8827

V nedeljo, 8. marca

VELIKA TOMBOLA

V SLOMSKOVEM DOMU

UNIV. PROF.

DR. JUAN BLAZNIK

špecialist za ortopedijo in
travmatologijo

ordinira v torek, četrtek in soboto
od 17 do 20

C. José E. Uruburu 285, Cap. Fed.
Zahtevajte določitev ure na tele-
fonu 49-5855

Dr. Tone Žužek

ADVOKAT

Uraduje od 17,30 do 19,30 ure.
Ponedeljek, sredo, petek.

Lavalle 2331, 5° p. Of. 10
T. E. 47-4852